

waterschap
**Hollandse
Delta**

waterschap Hollandse Delta

Uitvoeringsprogramma 2020

Samen gaan voor de opgaven!

Datum : 25 februari 2020
Opgesteld door : Assetmanagers
Versie : 1.0

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
1.1	Waarom dit Uitvoeringsprogramma	1
1.2	Hoe is het Uitvoeringsprogramma opgebouwd	1
2	Waterveiligheid	3
2.1	Context	3
2.2	Onderzoeken	3
2.3	Programmeren	4
2.4	Procesvoeren	5
2.5	Onderhouden	6
2.6	Vernieuwen van assets	7
2.7	Organiseren	8
3	Voldoende en schoon water	9
3.1	Context	9
3.2	Onderzoeken	9
3.3	Programmeren	11
3.4	Procesvoeren	12
3.5	Onderhouden	13
3.6	Vernieuwen van assets	16
3.7	Amoveren	17
3.8	Organiseren	17
4	Waterketen	18
4.1	Context	18
4.2	Onderzoeken	18
4.3	Programmeren	19
4.4	Procesvoeren	21
4.5	Onderhouden	24
4.6	Vernieuwen van assets	26
4.7	Amoveren	27
4.8	Organisatie	27
5	Wegen	28
5.1	Context	28
5.2	Onderzoeken	28
5.3	Programmeren	29
5.4	Procesvoeren	29
5.5	Onderhouden	30
5.6	Vernieuwen van assets	33
5.7	Organiseren	33
6	Bestuur en organisatie	35
6.1	Overzicht	35
6.2	Bestuur	35
6.3	Externe Communicatie	36
6.4	Regulering	36
6.5	Calamiteitenorganisatie	37
6.6	Bedrijfsvoering	37
6.7	Investeringen	37
7	Baseline investeringen	38

Bijlagen

Bijlage 1 – De maatschappelijke effecten	1
Bijlage 2 - Risicomatrix Waterketen	6
Bijlage 3 - Baseline investeringen	7

1 Inleiding

1.1 Waarom dit Uitvoeringsprogramma

In het Bestuursprogramma 2019-2023, zoals dat door de VV op 27 november 2019 unaniem is vastgesteld, vormt de 'basis op orde' brengen/houden een speerpunt voor de komende bestuursperiode. Dit speerpunt is mede gebaseerd op de notitie en bestuurlijke behandeling van het memo 'Huis op Orde' via een informatieve VV, drie werkateliers, een bestuurlijke werkgroep en een gecombineerde commissievergadering. Voor 2019 heeft dit geleid tot een extra besluit op 3 juli 2019 over het beschikbaar stellen van extra budgetten om een betekenisvolle, eerste stap te maken.

De vervolgactiviteiten om de basis op orde te krijgen zijn vertaald naar de Programmabegroting 2020 en de Meerjarenraming 2021-2024. Daarbij ligt de focus op 2020, zoals nog een keer onderstreept is bij de vaststelling van de Programmabegroting 2020 op 11 december 2019.

Tijdens de behandeling van de Programmabegroting is door de VV gevraagd (via het unaniem aangenomen amendement Sas/Fröling) om nader in te gaan op de maatschappelijke effecten/prestaties, de risico's en de onderbouwing van de kosten. Dit sluit naadloos aan bij de detaillering van de raambudgetten en raamkredieten voor de verschillende opgaven, die in de Programma-begroting zijn opgenomen.

Bij het opstellen van het Uitvoeringsprogramma heeft ook binnen de ambtelijke organisatie de afstemming van de verschillende werkzaamheden plaats gevonden, waardoor beheermaatregelen vroegtijdig zijn meegenomen om knelpunten en risico's te ondervangen. Daarmee wordt dit Uitvoeringsprogramma ook een belangrijk sturingsinstrument voor de interne organisatie om de resultaten te bereiken, die zijn afgesproken. Afwijkingen kunnen vroegtijdig gesignaleerd en gerapporteerd worden, zodat het management en directie continu kan bijsturen en het college en de VV adequaat kan worden geïnformeerd over de voortgang. Het Uitvoeringsprogramma vormt daarmee ook de basis van het maandelijks rapportageproces naar de VV.

1.2 Hoe is het Uitvoeringsprogramma opgebouwd

Het Uitvoeringsprogramma geeft per programma een uitwerking van de opgaven, zoals deze in de Programmabegroting 2020 zijn genoemd. Daarbij wordt dezelfde volgorde aangehouden als de Programmabegroting: Waterveiligheid, Voldoende en Schoon Water, Waterketen, Wegen en Bestuur en Organisatie. De opgaven om het huis op orde te brengen/houden liggen vooral bij de eerste vier taakvelden, maar ook binnen Bestuur en Organisatie liggen specifieke opgaven (zoals het project 'Fysieke Toegang').

Het Uitvoeringsprogramma 2020 is gebaseerd op de materiële lasten, zoals deze in de Programmabegroting opgenomen zijn. De baten zijn alleen verder uitgewerkt voor zover ze een directe relatie hebben met de specifieke opgaven. Ook worden de kapitaallasten, interne doorberekeningen en enkele algemene posten niet verder uitgedetailleerd. De focus is gelegd op de uitwerking van de verschillende opgaven per programma.

Daarbij zijn de opgaven gekoppeld aan de maatschappelijke effecten via de prestatie-indicatoren, zoals opgenomen in de Programmabegroting 2019. Deze indicatoren zijn volledig gebaseerd op de indicatoren uit het waterbeheerprogramma 2016-2021 en het wegenbeheerprogramma 2016-2021. Eerder is reeds geconstateerd, dat de definiëring van deze indicatoren ook een ontwikkeling kent.

Bij het opstellen van het komende waterbeheerprogramma wordt o.a. aandacht besteed aan het SMART maken en formuleren van de doelstellingen en maatschappelijk effecten via KPI's en KSF's. In bijlage 1 is een matrix opgenomen waar de koppeling wordt gemaakt naar de maatschappelijke effecten en de onderdelen van dit uitvoeringsprogramma.

Per taakveld is een nadere onderbouwing van de bedragen voor de opgaven en de daarbij horende risico's gegeven. Daarbij is voor elk taakveld een uitsplitsing gemaakt naar de volgende onderdelen:

- Onderzoeken;
- Programmeren;
- Procesvoeren;
- Onderhouden;
- Vernieuwen van assets;
- Amoveren;
- Organisatie

In dit Uitvoeringsprogramma is de indeling van hoofdstuk 3 uit de Programmabegroting 2020 aangehouden. Elk taakveld is in een apart hoofdstuk beschreven (hfdst. 2 t/m 5). In hoofdstuk 6 is het Programma Bestuur en Organisatie uitgewerkt, terwijl in hoofdstuk 7 nog een actueel overzicht van de investeringen is gegeven.

Tijdens de behandeling van de Programmabegroting 2020 in de extra commissie MBH van 3 december en de extra VV van 11 december is besloten om de totale begroting met 5 miljoen euro terug te brengen. Daarbij is aangegeven, dat in het Uitvoeringsprogramma wordt aangegeven welke activiteiten voor deze 5 miljoen euro zodanig naar achteren schuiven, dat ze alleen uitgevoerd worden, als de resultaten van de overige onderdelen behaald worden en er nog wel tijd beschikbaar is om via een extra budget-voorstel tot resultaat te komen.

In tabel 1 is de financiële verhouding tussen de Programmabegroting en het Uitvoeringsprogramma verduidelijkt.

	PB 2020	UP 2020	Kosten buiten UP, o.a. rente, afschrijving, personeel
Waterveiligheid	25,7	19,7	6,0
Voldoende & Schoon Water	52,8	26,0	26,8
Waterketen	70,2	35,6	34,6
Wegen	22,3	12,8	9,5
Algemene Dekkingsmiddelen, Bestuur & Organisatie	32,7	27,9	4,8
Totaal	203,7	122,2	81,5

Tabel 1: Aansluiting tussen de Programmabegroting en het Uitvoeringsprogramma [bedragen in miljoen euro]

De kolom kosten buiten het Uitvoeringsprogramma (UP) bevat:

- Kosten die niet direct zijn gerelateerd aan de uitvoering in 2020. Hiertoe behoren onder andere rente- en afschrijvingslasten (kapitaallasten), personeelskosten (deels), huisvestingskosten, ICT, kosten voor beleid en plannen, kosten van gemeenschappelijke regelingen;
- De budgetten voor de activiteiten, die bij de behandeling van de begroting 'on hold' zijn gezet (waardoor het begrotingstotaal van 209 miljoen euro is verlaagd naar 204 miljoen euro).

In de volgende hoofdstukken worden de bedragen genoemd onder Uitvoeringsprogramma 2020 verder uitgewerkt.

2 Waterveiligheid

Met het programma Waterveiligheid geeft WSHD invulling aan de zorgplicht voor de primaire en regionale waterkeringen en de overige doelen die in het waterbeheerprogramma zijn opgenomen. WSHD zorgt voor betrouwbare en toekomstbestendige primaire en regionale waterkeringen en beschermt het de Zuid-Hollandse eilanden en haar bewoners en gebruikers tegen overstromingen. Zo wordt ervoor gezorgd dat de dijken, duinen, meren en rivieren de verwachte klimaatverandering goed kunnen opvangen. In dit plan wordt aangegeven welke activiteiten in het jaar 2020 hiervoor worden uitgevoerd.

Het programma Waterveiligheid kent geen achterstanden in de onderhoud- of investeringsopgaven. Wel is ten behoeve van de meerkosten van ecologisch groenbeheer extra budget ter beschikking gesteld.

2.1 Context

In 2019 is onder de titel "Huis op Orde" gestart met het intensiveren van werkzaamheden van onderhoud en beheer. Bij het programma Waterveiligheid bleek van het onderhoud van onze waterkeringen op voldoende niveau. Onze administratie en interne processen zijn dat nog niet. De maatregelen die hiervoor nodig zijn, waren al vóór "Huis op Orde" in gang gezet. Geconstateerd is nog wel dat extra middelen nodig zijn voor het onderhoud en beheer en uitbreiding van de organisatie en zijn deze extra middelen structureel in de (meerjaren)begroting verwerkt.

De langetermijndoelen uit het waterbeheerprogramma zijn geordend op basis van het principe van de meerlaagse veiligheid: preventie (1^e laag), ruimtelijke inrichting (2^e laag), crisisbeheersing (3^e laag). Voor elk van deze lagen is een lange termijn doel geformuleerd. In de begroting wordt hiernaar verwezen. Deze lange termijn doelen zijn:

1. Waterkeringen zijn op orde volgens de geldende normen, zodat de kans op een overstroming beperkt is (1^e laag).
2. De ruimtelijke inrichting draagt bij aan het beperken van de gevolgen van een overstroming (2^e laag).
3. De crisisbeheersing voorkomt of beperkt de gevolgen van een overstroming (3^e laag).

Speerpunten 2020:

- Uitvoeren van de (voor)verkenning van twee projecten uit het (nieuwe) hoogwaterbeschermingsprogramma (hierna: HWBP).
- Uitvoeren van de toetsing van 4 dijktrajecten in het kader van de eerste beoordelingsronde voor de primaire waterkeringen.
- Uitvoeren van de verbeteragenda zorgplicht naar aanleiding van de eerste formele audit door de Inspectie van Leefomgeving en Transport (ILT) over de wijze waarop de zorgplicht voor de primaire waterkeringen ingericht en uitgevoerd wordt.
- Herinrichten van de dijkbewakingsorganisatie.

2.2 Onderzoeken

In deze paragraaf wordt op hoofdlijnen aangegeven welke activiteiten voor de Waterveiligheid in 2020 plaatsvinden op het vlak van onderzoeken. Onderstaand het samenvattend overzicht van de beschikbare budgetten 2020.

Kostenonderdeel	Budget
Budget voor toetsen waterkeringen	3.217.000
Budget voor onderzoeken	334.000
Totaal	3.551.000

Toetsen van waterkeringen

Zoals al in de begroting is opgenomen (paragraaf 3.1.2. pagina 23), worden delen van de primaire en regionale waterkeringen, inclusief bijbehorende waterkerende kunstwerken en niet waterkerende objecten, getoetst, conform hierover eerder gemaakte afspraken met Rijk en Provincie. Hier wordt het onderzoekbudget grotendeels aan besteed en dragen we bij aan de DPP doelen 7 en 9. In tabel 3.1.2.1 van de begroting (pagina 25, eerste 2 regels van de tabel) is te zien welke prestaties we daar dit jaar voor gaan leveren. Helaas is het niet gelukt om in 2019 alle geplande bodemonderzoeken op de primaire waterkeringen uit te laten voeren. Het voorstel om de hieraan gekoppelde budgetten van 2019 naar 2020 over te hevelen wordt op de gebruikelijke wijze ingediend zodat er voor deze restwerkzaamheden voldoende dekking is.

Lange termijn en over de grenzen

Daarnaast wordt geld en tijd besteed aan onderzoeken naar kansrijke manieren om ook in de toekomst de bescherming te kunnen bieden, ons niveau van dienstverlening te verbeteren en invulling te geven aan de ambities van het bestuur op het gebied van duurzaamheid, energie en circulariteit. Hierbij gaat het onder andere om studies naar de ontwikkeling van duinenkust.

Onderbouwing van de bedragen

Het budget voor het toetsen van de primaire waterkeringen is gebaseerd op het projectplan dat hiervoor is opgesteld en wordt herijkt indien daar aanleiding toe is. Het budget voor onderzoeken is een stelpost.

Risico's

Als in de organisatie minder capaciteit beschikbaar is dan nodig voor het uitvoeren of begeleiden van de activiteiten, dan heeft dit mogelijk effect op het halen van de productie. De keuze om voor deze werkzaamheden de capaciteit in eigen huis te hebben heeft ons al minder kwetsbaar gemaakt. Door de hoge vraag naar op dit gebied gespecialiseerd personeel en het beperkte aanbod is het niet eenvoudig om capaciteit toe te voegen, mocht dat nodig zijn.

2.3 Programmeren

In deze paragraaf wordt op hoofdlijnen aangegeven welke activiteiten voor de Waterveiligheid in 2020 plaatsvinden op het vlak programmeren. Onderstaand het samenvattend overzicht van de beschikbare budgetten 2020.

Kostenonderdeel	Budget
Budget voor onderzoeken investeringen	10.000
Totaal	10.000

Primaire waterkeringen

Afgekeurde primaire waterkeringen worden gemeld bij het HWBP. Er moet inspanning geleverd worden om de noodzakelijke versterkingen op het gewenste moment in uitvoering te laten gaan. Uit de toetsing kunnen ook aandachtspunten voor beheer en onderhoud van de primaire waterkering volgen. Deze worden verwerkt in de onderhoudsplannen. Ook wordt ervoor gezorgd dat het calamiteitenbestrijdingsplan op orde blijft. Gezien de doorlooptijden van de beoordeling en de programmering is het niet waarschijnlijk dat er in deze bestuursperiode nieuwe projecten ten uitvoer zullen komen.

Regionale waterkeringen

Boezemkeringen die worden afgekeurd, moeten worden geprogrammeerd, waarbij de eis vanuit de Provincie is dat deze versterkingen vóór 2030 zijn uitgevoerd. Gezien de doorlooptijden en de staat

van onze keringen is het niet waarschijnlijk dat er in deze bestuursperiode nieuwe projecten ten uitvoer zullen komen.

Kunstwerken in de waterkering

Indien uit inspecties blijkt dat onderhoud noodzakelijk is, dan wordt dit geprogrammeerd. De kunstwerken in de waterkering zijn in de regel noodzakelijk vanuit een functionele eis van een ander programma. Dat betekent dat in voorkomende gevallen met het betrokken programma wordt overlegd wie de verdere uitwerking en uitvoering van het onderhoud begeleidt. Al geprogrammeerd, maar nog niet geraamd, is het project Schotbalkenkering bij het sluisdok in Hellevoetsluis.

Onderbouwing van het bedrag

Dit is een stelpost

Risico's

Als in de organisatie minder capaciteit beschikbaar is dan nodig voor het uitvoeren of begeleiden van de activiteiten, dan heeft dit mogelijk effect op het halen van de productie. De keuze om voor deze werkzaamheden de capaciteit in eigen huis te hebben heeft ons al minder kwetsbaar gemaakt. Door de hoge vraag naar op dit gebied gespecialiseerd personeel en het beperkte aanbod is het niet eenvoudig om capaciteit toe te voegen, mocht dat nodig zijn.

2.4 Procesvoeren

In deze paragraaf wordt op hoofdlijnen aangegeven welke activiteiten voor de Waterveiligheid in 2020 plaatsvinden op het vlak procesvoeren. Hiermee dragen we bij aan de doelen 10 en 11. In tabel 3.1.2.1 van de begroting (pagina 25, onderste 2 regels) is te zien welke prestaties we hiervoor leveren.

De processen worden in principe door de organisatie zelf uitgevoerd. Dat betekent dat hier vooral uren in gaan zitten, en geen kosten. In de begroting staat in paragraaf 3.1.2 op pagina 23 al een aantal onderwerpen genoemd. In dit hoofdstuk halen we de activiteiten in het kader van proces voeren aan.

Inspecteren

Het is belangrijk om zeker te zijn dat onze waterkeringen en waterkerende kunstwerken functioneren om de momenten dat dit echt nodig is. Daarvoor worden inspecties uitgevoerd en wordt gezorgd dat de werking van de waterkerende kunstwerken wordt getest.

Administratieve processen

Uit de zorgplicht volgen ook de nodige administratieve processen die WSHD moet uitvoeren. Zo moeten de registers van de waterkeringen actueel gehouden worden en moet worden gerapporteerd aan het Rijk en de Provincie. Zoals in de begroting al is aangegeven, wordt in 2020 de verbeteragenda afgerond. Deze verbeteragenda is het resultaat van de audit die in 2018 door de Inspectie Leefomgeving en Transport is uitgevoerd.

Onderbouwing van het bedrag

Deze activiteiten voert de organisatie zelf uit.

Risico's

Als in de organisatie minder capaciteit beschikbaar is dan nodig voor het uitvoeren of begeleiden van de activiteiten, dan heeft dit mogelijk effect op het halen van de productie. De keuze om voor deze werkzaamheden de capaciteit in eigen huis te hebben heeft ons al minder kwetsbaar gemaakt. Door de hoge vraag naar op dit gebied gespecialiseerd personeel en het beperkte aanbod is het niet eenvoudig om capaciteit toe te voegen, mocht dat nodig zijn.

2.5 Onderhouden

In deze paragraaf wordt op hoofdlijnen aangegeven welke activiteiten voor de Waterveiligheid in 2020 plaatsvinden op het vlak onderhouden. Onderstaand het samenvattend overzicht van de beschikbare budgetten 2020. Zoals ieder jaar, is het streven om al het onderhoud dat in het jaar moet worden uitgevoerd ook uit te voeren. Hiermee dragen we bij aan doelen 10 en 11 en leveren wij de prestaties zoals deze in tabel 3.1.2.1 (pagina 25, onderste 2 regels) zijn opgenomen.

Kostenonderdeel	Budget
Onderhoud primaire waterkeringen	1.858.000
Onderhoud regionale waterkeringen	84.000
Ongedierte bestrijding	2.023.000
Totaal	3.965.000

Onderhoud aan waterkeringen

Regulier onderhoud aan waterkeringen wordt uitgevoerd door de eigenaar van de waterkering. Het WSHD onderhoudt dus de eigen waterkeringen en ziet door middel van inspecties toe dat andere eigenaren dat ook doen. WSHD verhuurt en verpacht ook eigen dijken en duinen, onder andere aan organisaties met doelstellingen op het gebied van natuur, milieu, landschap en recreatie. De huurder of pachter voert dan het dagelijks onderhoud uit.

Ieder jaar moet de bekleding van onze waterkeringen in goede conditie worden gehouden. Dat betekent terugkerend onderhoud aan asfalt, steen en gras, maar ook dat schadelijke plant- en diersoorten bestreden worden. Bij deze activiteiten werkt WSHD waar mogelijk samen met andere overheden. De belangrijkste kostenpost in het jaarlijkse onderhoud betreft de bestrijding van de muskusrat. Deze bestrijding vindt plaats op basis van door de Unie van Waterschappen gemaakte afspraken en wordt uitgevoerd door het Waterschap Rivierenland.

Het grote verschil tussen het budget voor onderhoud primaire keringen en regionale keringen komt doordat het waterschap nauwelijks regionale keringen in eigendom heeft. Zoals hierboven vermeld, komt het reguliere onderhoud voor rekening van de eigenaar van de waterkering.

Onderhoud aan kunstwerken

Zoals eerder al genoemd, zijn kunstwerken in de waterkering in de meeste gevallen ten dienste van een ander programma. Dat betekent ook dat in de regel de onderhoudskosten – inclusief die aan de waterkerende elementen – voor rekening van dat programma komen en ook via dat programma worden uitgevoerd.

Onderbouwing van de bedragen

Deze meeste bedragen zijn gebaseerd op jarenlange ervaring in beheren en onderhouden van de waterkeringen. Het meeste onderhoud wordt uitgevoerd via raamcontracten. De post ongedierte bestrijding is ook gebaseerd op jarenlange ervaring met ongedierte bestrijding en op doelstellingen die binnen de Unie zijn gemaakt. Dit jaar wordt kritisch gekeken naar de mollenbestrijding. De effecten ervan op de begroting worden in de loop van het jaar duidelijk.

Risico's

De belangrijkste risico's die effect hebben op dit deel van de begroting zijn afwijkende weersomstandigheden (schade door storm, hoogwater, droogte) en buitengewone ontwikkelingen van ongewenste plant- en diersoorten. Deze kunnen leiden tot onder- of overuitputting van de budgetten.

2.6 Vernieuwen van assets

In deze paragraaf wordt op hoofdlijnen aangegeven welke activiteiten voor de Waterveiligheid in 2020 plaatsvinden op het vlak vernieuwen. Vernieuwen binnen het programma Waterveiligheid betekent in de regel eigenlijk versterken. Hiermee dragen we bij aan doel 6 en 8 van het waterbeheerprogramma om de HWBP projecten en de versterking van de regionale waterkeringen conform planning uit te voeren. In de regels 3 en 4 van tabel 3.1.2.1. is te zien wat we er in 2020 voor gaan doen. Conform de spelregels van de begroting en het HWBP is een deel van deze activiteiten die met versterkingen verband houden terug te vinden in de exploitatie begroting en een ander deel in de investeringsbegroting. Onderstaand het samenvattend overzicht van de beschikbare budgetten 2020.

Kostenonderdeel	Budget
Solidariteitsbijdrage aan HWBP	9.200.000
Fase 2 Zettingsvloeiing Spui HWBP-2	33.000
Normtraject 20-3 Geervl-Hek Verkenning	314.000
Normtraject 20-3Geervliet-Hek.Innovatief	30.000
Planuitwerk.Zettingsvl.Verlengde3e toets	2.450.000
Totaal	12.027.000

Hoogwaterbeschermingsprogramma

Versterkingen van primaire waterkeringen vinden plaats onder regie vanuit het HWBP. Aan dit programma is ook een financieringsinstrumentarium gekoppeld. Projecten die onder het HWBP vallen, worden door de waterschappen zelf uitgevoerd, maar voor 90% vanuit het HWBP gesubsidieerd. De eigen bijdrage vanuit WSHD bedraagt dus 10%. Zoals in paragraaf 1.3 al is aangegeven, worden in dit uitvoeringsprogramma alleen de kostenbudgetten die onder de exploitatie vallen vermeld. Voor HWBP projecten geldt dat daar uiteindelijk slecht 10% voor rekening van WSHD komt. Het HWBP kent echter ook nog een jaarlijkse solidariteitsbijdrage van de waterschappen. Dit is jaarlijks voor de exploitatiebegroting van het programma Waterveiligheid de grootste post.

Voor de versterkingsopgaven die onder de investeringsbegroting vallen zijn te vinden in bijlage 7 van de programmabegroting 2020.

Onderbouwing van de bedragen

De solidariteitsbijdrage wordt landelijk vastgesteld vanuit het HWBP en is een afgeleide van de werkelijke gemaakte kosten van versterkingen van primaire waterkeringen in heel Nederland. Het budget voor de overige posten is gebaseerd op ramingen.

Risico's

In 2019 trad, met een aanzienlijk hogere afrekening van de solidariteitsbijdrage, een onvoorzien en niet door het waterschap te mitigeren risico op. De kans dat dit ook in 2020 gebeurt laat zich moeilijk inschatten.

Als in de organisatie minder capaciteit beschikbaar is dan nodig voor het uitvoeren of begeleiden van de overige activiteiten, dan heeft dit mogelijk effect op het halen van de productie.

2.7 Organiseren

In deze paragraaf wordt op hoofdlijnen aangegeven welke activiteiten voor de Waterveiligheid in 2020 plaatsvinden op het vlak organiseren. Hiermee dragen we bij aan doel 10. De prestaties die we hier voor leveren staan in tabel 3.1.2.1 (pagina 25, 5e regel). Onderstaand het samenvattend overzicht van de beschikbare budgetten 2020.

Kostenonderdeel	Budget
Dijkbew./calamiteitenbestr.waterkeringen	195.000
Totaal	195.000

Crisisbeheersing

Zoals in de inleiding al is vermeld, is crisisbeheersing het derde lange termijn doel van het programma Waterveiligheid. Als de eerste twee lagen onvoldoende gefunctioneerd hebben, dan wordt door crisisbeheersing de gevolgen van een overstroming voorkomen dan wel beperkt. Een deel van de kosten voor de crisisbeheersingsorganisatie valt onder de begroting van Bestuurszaken.

Verbeteragenda zorgplicht

In het kader van de verbeteragenda zorgplicht zullen niet alleen onze administratieve processen goed worden vastgelegd en uitgevoerd, maar worden deze processen ook verbeterd om zo nog meer rendement uit de organisatie te halen. Speerpunten hierbij zijn de herziening / actualisering van onze leggers voor de waterkeringen en de uitvoering van het informatieplan waterveiligheid.

Bijdragen en ondersteunen

Niet zichtbaar in de exploitatiebegroting zijn de inspanningen die worden gedaan in het kader van de 2e laag. Het gaat hierbij ook om de uren die buiten de reikwijdte van dit uitvoeringsprogramma vallen.

Onderbouwing van het bedrag

Dit bedrag is op basis van een interne raming bepaald.

Risico's

Als in de organisatie minder capaciteit beschikbaar is dan nodig voor het uitvoeren of begeleiden van de overige activiteiten, dan heeft dit mogelijk effect op het halen van de productie. De keuze om voor deze werkzaamheden de capaciteit in eigen huis te hebben heeft ons al minder kwetsbaar gemaakt. Door de hoge vraag naar op dit gebied gespecialiseerd personeel en het beperkte aanbod is het niet eenvoudig om capaciteit toe te voegen, mocht dat nodig zijn.

3 Voldoende en schoon water

Het programma Voldoende en Schoon Water is gericht op het realiseren en in stand houden van een regionaal watersysteem zowel op het gebied van kwantiteit als kwaliteit.

De doelstelling hierbinnen is driedig:

- de basisinrichting op orde
- voldoende robuust om de gevolgen van de klimaatverandering op te kunnen vangen
- verschillende gebruiksfuncties worden zo goed mogelijk bediend

In het waterbeheerprogramma 2016-2021 zijn deze drie lange termijn doelen vertaald naar 53 meer concrete doelen voor de planperiode. In de paragrafen wordt verwezen naar deze doelen voor de planperiode (DPP) indien een activiteit concreet bijdraagt aan het betreffende doel. Voor de volledige lijst, zie bijlage 1.

3.1 Context

Binnen het programma voldoende en schoon water wordt in 2020 gewerkt aan de volgende speerpunten:

- Assets beter in beeld krijgen door assetinformatie te verbeteren.
- Assets technisch op orde krijgen door extra onderhoud en vervangingen uit te voeren.
- Invulling geven aan resterende opgave uit de Wateropgave (waterkwantiteit)
- Invulling geven aan de resterende opgave aan KRW maatregelen uit het huidige SGBP-2.
- Vertalen van de doelen naar nieuwe opgaven voor de waterkwantiteit en waterkwaliteit (waaronder SGBP-3).
- Opstellen van beheer- en onderhoudsplannen voor natuur vriendelijke oevers en waterlichamen en implementatie hiervan in de onderhoudsbestekken.

De budgetten binnen het programma zijn geraamd op basis van een aantal uitgangspunten:

- Vastgesteld budget voor baggeren n.a.v. bestuursbesluit Kaderstelling Baggeren d.d. 28-9-2017 (B1701940)
- Meerjarige bestekken voor maaien
- Trends/ervaringscijfers voor overig onderhoud
- Onderbouwing conform notitie Huis op Orde voor extra budgetten Huis op Orde
- Raming van concrete activiteiten voor o.a. Onderzoeks- & Voorbereidingsbudget
- SSK ramingen voor lopende investeringen
- Begroting Aquon voor monitoring
- Lopende contracten t.a.v. energie, schoonmaken, inzet derden voor bediening kunstwerken

Voor budgetten die nu nog op basis van trends/ervaringscijfers geraamd worden geldt dat een verandering van budgetsturing naar opgavesturing essentieel is. Deze verandering wordt de komende jaren vorm gegeven.

3.2 Onderzoeken

	Budget	Opmerking
<i>Onderzoeken</i>	Totaal	
Onderzoeks- & voorbereidingsbudget Waterbeheersing	426.000	
Waterbeheersplan	135.000	
Monitoring waterkwantiteit	26.000	
Monitoring waterkwaliteit	2.459.000	
Subtotaal	3.046.000	

Binnen het programma wordt onderzoek gedaan om doelgaten en opgaves nader te definiëren en oplossingsrichtingen te identificeren. Op basis van deze onderzoeken zal een deel van de programmering voor opvolgende jaren bepaald worden. Hiervoor is een onderzoeksbudget vastgesteld (onderdeel van Onderzoeks- en voorbereidingsbudget waterbeheersing). Nieuw te definiëren opgaves zullen middels een bestuurlijke factsheet worden vastgelegd.

In 2020 staan de opgaves ten aanzien van het Stroomgebied Beheersplan 3 (KRW) en de Wateropgave (kwantitatief) centraal. Concrete doelen en maatregelen worden opgenomen in het nieuwe Waterbeheerprogramma 2022-2027.

Kader Richtlijn Water - SGBP3

Vanuit de Kader Richtlijn Water dient het Stroomgebied Beheersplan 3 (SGBP 3, 2022-2027) te worden opgesteld. Gedurende 2020 wordt gewerkt aan:

- Formulering maatregelenopties en nadere uitwerking maatregelen (Q4 2019 - Q1 2020)
- Definitieve keuze, uitwerking en vaststelling doelen/maatregelen (Q1/Q2 2020)

Wateropgave

Naar aanleiding van de afgeronde watersysteemanalyse en op basis van het gekozen voorkeursscenario wordt in 2020 gestart met het inzichtelijk maken van de maatregelen die gerealiseerd dienen te worden ten aanzien van de wateropgave. Uitvoering van deze maatregelen vindt plaats vanaf 2022.

Investerings

Reeds vastgelegde opgaves (bestuurlijke factsheets 2019 en eerder) zullen nader onderzocht worden en uitgewerkt worden in een voorkeursanalyse. Voor 2020 betreft dit 9 analyses. Deze investeringen dienen verschillende doelen, o.a. het oplossen van knelpunten in het watersysteem, de wateropgave en de KRW opgave (SGBP-2).

Samenwerking

In het gebied van WSHD vinden veel ontwikkelingen plaats. Daar waar het waterschap opgaves heeft te realiseren wordt actief gezocht naar koppelkansen. In werkelijkheid betreft het hier een traject van maanden en soms jaren van intensieve samenwerking voordat het daadwerkelijk tot een uitvoeringsplan wordt omgevormd. Gedurende die voorbereidingsfase (van idee naar plan) participeert het waterschap actief om zo doelen te kunnen realiseren. In 2020 krijgt dit o.a. vorm in de coalitie die is gevormd met de Gemeente Rotterdam en een aantal wooncorporaties voor de ontwikkeling van de Beverwaard. Onder de vlag van Panorama Lokaal is een ontwerprijvraag uitgeschreven voor herinrichting van de wijk.

In totaal zijn er 5 opgaven (investerings) waarvoor naar verwachting in 2020 een Samenwerking Overeenkomst (SOK) wordt opgesteld. Hiermee krijgen deze opgaven een plek in projecten van derden. Daadwerkelijke realisatie is afhankelijk van plannen van derden. Dit betreft o.a. projecten die bijdragen aan de reductie van de wateropgave in stedelijk gebied (zie bijlage 1; DPP_024 en DPP-025).

Met de natuurbeheerders wordt onderzocht wat de effecten zijn van de klimaatverandering en welke kansen natuurgebieden leveren voor het opvangen van de gevolgen (extreme droogte/neerslag).

Nader onderzoek moet worden uitgevoerd om inzicht te krijgen in de effecten van de klimaatsverandering (o.a. warmte/droogte) op de waterkwaliteit en ecologie. Waar mogelijk volgen wij de landelijke ontwikkelingen en dragen hier actief aan bij.

Overige onderzoeken

Naast het uitvoeren bovengenoemde worden een aantal andere onderzoeken uitgevoerd. Zo wordt uitvoering gegeven aan een wettelijk verplicht visstandonderzoek (€160.000). Ook wordt het ingezette gebiedsproces voor het Oudeland van Strijen doorlopen. Hier geldt nog een resterende wateropgave in het landelijke gebied en samen met de belanghebbenden in het gebied zal gekeken worden naar een mogelijke invulling. Dit levert een bijdrage aan het realiseren van de wateropgave

in landelijk gebied (zie bijlage 1; DPP_023) Het gesprek met de Provincie Zuid-Holland is reeds opgestart omdat een volledige invulling van de wateropgave in dit gebied niet wenselijk is vanuit maatschappelijke kosten-baten afweging (bijdrage aan DPP_020; zie bijlage 1). Daarnaast wordt een onderzoek uitgevoerd t.a.v. de effecten klimaatverandering op de waterkwaliteit en ecologie. Het grootste gedeelte van het onderzoeksbudget (€2.25 miljoen) betreft monitoring die wordt afgenomen bij Aquon. Dit betreft het begrotingsbedrag. De daadwerkelijke afrekening vindt plaats op basis van afgenomen verkooppunten.

De risico's ten aanzien van de realisatie van de onderzoeken betreft voornamelijk de afhankelijkheid van planning van derden (samenwerkingspartners), capaciteit van ingenieurs- en onderzoeksbureaus en de interne capaciteit. Het uitwerken van de maatregelpakketten voor SGBP-3 en de wateropgave, in combinatie met het opstellen van het waterbeheerprogramma vraagt veel inzet van medewerkers.

3.3 Programmeren

	Budget	Opmerking
<i>Programmeren</i>	Totaal	
Onderzoeks- & voorbereidingsbudget Waterbeheersing		Zie 426.000 bij 'Onderzoeken'
Peilbesluiten	98.000	
Kosten n.a.v. peilbesluit Oostvoornse Meer	700.000	
Kwaliteitsmaatregelen oppervlaktewater	150.000	
Overig	50.000	
Subtotaal	998.000	

Kaderstellen en programmeren behoren tot de kerntaken van het Assetteam Voldoende en Schoon water (Regie & Assetmanagement). Op basis van deze kaders en programmering gaan de uitvoerende afdelingen (BO, ZO, PU) te werk. In 2020 staan onderstaande activiteiten gepland.

Kaderstelling

Vanuit de kaderstellende taak zullen de volgende activiteiten opgepakt worden in 2020:

- Plan van aanpak actualisatie van de Onderhoudslegger (Waterschapswet)
- Actualiseren van het beleid rondom schouwvoering
- Actualiseren afkoppelbeleid
- Aanscherpen van specifieke onderdelen van het uitvoeringsbeleid Baggeren
- Actualiseren van het Algemeen Programma van Eisen 'Poldergemalen & Stuwten'
- Aanvang opzetten gebiedsgerichte sturing (op te nemen in project BOS van programma Nieuwe Besturing Water Systemen (NBWS))

Portfoliomanagement

2020 staat in het teken van het opstellen en implementeren van portfoliomanagement van alle uitvoeringsactiviteiten rondom het programma Voldoende en Schoon water. Doel hiervan is om toe te werken naar een integrale afweging van activiteiten die bijdragen aan de realisatie van de gestelde doelen.

Investeringsen

Het uitwerken en voorbereiden van potentiële en geplande investeringen is één van de activiteiten onder programmeren. Voor 6 investeringen zal een projectvoorstel (IBC) uitgewerkt worden. Hiervan worden er 4 opgenomen in de begroting 2021. Twee investeringen, te weten Duiker Munnikensteeg en Effectuering peilbesluit Groot Voorne West, zullen versneld opgepakt worden in 2020 vanwege de hoge urgentie.

Onderhoudsconcepten

In het kader van de implementatie van assetmanagement wordt gewerkt aan het opstellen van onderhoudsconcepten. Focus hierbij ligt op het opstellen van de onderhoudsconcepten voor natuurvriendelijke oevers en onderhoudsmaatregelen welke onderdeel zijn van de KRW maatregelen. Vanuit de Onderhoudsconcepten zullen vervolgens de werkpakketten voor 2021 worden gedestilleerd en afgestemd met de uitvoeren de afdelingen. Deze activiteit draagt bij aan het gestelde doel voor implementatie van risico-gestuurd onderhoud (Zie bijlage 1: DPP_019 en DPP_046)

Peilbesluiten

Het actualiseren van peilbesluiten vindt vanaf de tweede helft van 2020 plaats op basis van een nieuwe systematiek (voorheen GGOR). Zodra deze is vastgesteld kan aangevangen worden met nieuwe peilbesluiten die op basis van de *Beoordeling actualiteit peilbesluiten* geselecteerd worden. De lopende actualisatie van peilbesluit Oostvoornse Meer wordt verder afgerond en de bijbehorende maatregelen voor de effectuering zullen worden geprogrammeerd. Dit draagt bij aan de gestelde KPI dat voor tenminste 80% van het beheersgebied een actueel peilbesluit geldt (zie bijlage 1: DPP_032).

Samenwerking

Door samen te werken in ruimtelijke ontwikkelingen ontstaat de mogelijkheid om een deel van de doelen te realiseren (waterkwaliteit/waterkwantiteit). Voor projecten waar dit leidt tot een financiële bijdrage van het waterschap wordt deze in de begroting opgenomen.

Via planbeoordeling, en vergunningverlening zorgt WSHD als beheerder er voor dat in plannen van derden zoveel mogelijk rekening gehouden wordt met de effecten van klimaatverandering (bijdrage aan DPP_048, zie bijlage 1).

De zwemwaterprofielen moeten worden geactualiseerd en vastgesteld conform landelijk richtlijn (bijdrage aan DPP-054, zie bijlage 1).

De risico's ten aanzien van de realisatie van de activiteiten onder programmeren betreffen voornamelijk de interne capaciteit op specifieke rollen hangende de werving en selectieprocedures.

3.4 Procesvoeren

<i>Bedienen</i>	Budget Totaal	Opmerking
Bedienen kunstwerken	1.880.000	<i>Energie, water, schoonmaakkosten, belastingen/heffingen</i>
Vaarwegen en havens	39.000	<i>Inzet derden, energie</i>
Calamiteitenbestrijding	211.000	<i>Noodpompen, inzet derden bij opschaling</i>
Subtotaal	2.130.000	

Procesvoeren c.q. bedienen binnen het programma Voldoende en Schoon Water heeft voornamelijk betrekking op het voeren van het correcte peil binnen alle peilgebieden. Dit gebeurt zowel handmatig als geautomatiseerd. Dit draagt bij aan de zorgplicht voor het peilbeheer (zie bijlage 1: DPP_034). Daarnaast is bedienen van de kunstwerken ten behoeve van havens en vaarwegen onderdeel van het programma. In 2020 wordt een start gemaakt met de uniformering van de technische automatisering (zie paragraaf 3.6 vernieuwen). Deze vernieuwing biedt mogelijkheden om gebiedsregelingen te implementeren. Hiervoor wordt gedurende 2020 bekeken wat de mogelijkheden zijn en hoe dit te ontwikkelen.

Risico's ten aanzien van de financiële realisatie van de budgetten voor procesvoeren, betreffen voornamelijk de onzekerheid rondom calamiteiten.

3.5 Onderhouden

Het onderhoud binnen het programma Voldoende en Schoon Water is grofweg op te knippen in twee categorieën: waterlopen en kunstwerken. Deze activiteiten dragen bij aan de instandhouding van de het watersysteem, zowel voor de waterkwantiteit als de -kwaliteit, en daarmee aan de wettelijke zorgplicht voor het watersysteem (zie bijlage 1: DPP-045).

Waterlopen

Het reguliere onderhoud aan de waterlopen is onder te verdelen in drie categorieën: maaien, baggeren en het onderhoud aan beschoeiingen.

Onderhoudstype	Budget	Opmerking
	Totaal	
Reguliere budgetten:		
Maaien	3.190.000	<i>Meerjarige maaibestekken</i>
Baggeren	8.800.000	<i>excl. 300.000 baten</i>
Beschoeiingen	708.000	
Diversen	562.000	<i>Storingsonderhoud, sanering bodems</i>
Huis op Orde budgetten:		
Natuurvriendelijke oevers	525.000	
Totaal:	13.785.000	

Maaien

Het maaien van de watergangen (en waterkeringen en wegbermen) is weggelegd in de markt via meerjarige maaibestekken. Vanuit de afdeling Beheer & Operatie wordt hier regie op gevoerd. De huidige bestekken lopen eind 2020 af. Al in 2019 is een evaluatietraject gestart van deze bestekken en op basis van deze evaluatie wordt in 2020 het inkooptraject gestart voor de nieuwe meerjarige bestekken.

De maaiwerkzaamheden van de watergangen, binnen de bebouwde kommen, in beheer zijnde bij het waterschap en de gemeente Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht en Hoeksche Waard (de kern Oud-Beijerland) zijn gezamenlijk in de markt gezet. Dit contract loopt ook tot eind 2020. In 2020 wordt gezien of deze samenwerking wordt gecontinueerd.

Baggeren

Baggeren behelst het periodiek op diepte brengen van de watergangen om zodoende voldoende doorstroming te realiseren en de waterkwaliteit goed te houden. Het baggeren van de watergangen wordt uitgevoerd conform het vastgestelde Uitvoeringsbeleid Baggeren in een 8-jarige cyclus. De scope van het baggeren voor 2020 is vastgelegd in de PID Baggeren 2020 die is vastgesteld op 17-04-2019 en aanvullend daarop definitief gemaakt op 16-12-2019. In de bruto scope voor 2020 zit:

Overloop baggerprojecten uit 2019	~233 km
Landelijk baggeren 2020	~346 km
Stedelijk baggeren 2020	~64 km
Grote wateren en geulen 2020	o.a. Oude Diep westelijk deel en deel De Keen (NGE verdacht gebied)

Vanuit het vastgestelde netto budget van baggeren (€8.500.000) wordt naar verwachting, conform beleid, 2,5 miljoen euro gereserveerd voor grote wateren (bestemmingsreserve).

Beschoeiingen

Daar waar noodzakelijk worden beschoeiingen vervangen. De prioriteit wordt bepaald aan de hand van constatering in het veld en meldingen en klachten door derden. Momenteel vindt er een inventarisatie plaats van alle beschoeiingen die in beheer zijn bij het waterschap. Zodra er een totaalbeeld is, wordt een vervangingsplan opgesteld voor de komende jaren. Dit is mede afhankelijk van lopende jurisprudentie aangaande de verplichtingen van het waterschap ten aanzien van beschoeiingen (privaat rechtelijk). Voor 2022 en verder zijn daarvoor extra middelen opgenomen in de meerjarenraming van Huis op Orde.

Natuurvriendelijke Oevers

In 2020 wordt gestart met de duurzame instandhouding van natuurvriendelijke oevers en waterbergingen. Het gaat om het wegwerken van achterstallig onderhoud zoals geconstateerd in de evaluatie van het groenbeleid. Dit onderhoud bestaat onder andere uit het verwijderen van opschot (ongewenste begroeiing) langs watergangen en in waterbergingsgebieden, en het periodiek uitkrabben en/of herprofilen van natuurvriendelijke oevers. Hiervoor is een structureel budget van € 525.000 geraamd vanuit het Huis op Orde. Nadat de achterstanden zijn weggewerkt is het van belang dat het beheer van deze natuurvriendelijke oevers en waterbergingen planmatig worden onderhouden.

Onderhoudsmaatregelen KRW

In 2020 wordt een start gemaakt met het implementeren van ruim 50 KRW-maatregelen die betrekking hebben op het onderhoudsconcept van de KRW-waterlichamen (SGBP-2). Naar verwachting wordt de implementatie in 2021 afgerond. Dit draagt bij aan de realisatie van de 139 KRW-maatregelen uit het SGBP-2 (Zie bijlage 1: DDP_041)

Herprofilen van watergangen

Vanuit de overloop van 2019 komt een opgave voor het herprofilen van watergangen en uitdiepen van greppels. Deze opgave zal opgepakt worden door het projectteam Baggeren (PU).

Risico's ten aanzien van de realisatie van het onderhoud aan waterlopen hebben voornamelijk betrekking op de PFAS en stikstofproblematiek (extern) en de beschikbare capaciteit op bepaalde rollen, hangende de werving en selectie (intern).

Kunstwerken

Binnen het watersysteem onderkennen we peilregulerende kunstwerken en duikers. Beide type kunstwerken dienen goed onderhouden te worden om zodoende de prestaties van het watersysteem te garanderen. Voor 2020 zijn naast de reguliere (structurele) budgetten ook aanvullende budgetten opgenomen n.a.v. de notitie Huis op Orde.

Onderhoudstype	Budget	Opmerkingen
Reguliere budgetten:		
Kunstwerken basisonderhoud	2.873.000	
Kunstwerken preventief onderhoud	200.000	
Kunstwerken storingsonderhoud	396.000	
Kunstwerken groot onderhoud	1.030.000	
Kunstwerken onderhoud diversen	298.000	
Onderhoud kunstwerken t.b.v vaarwegen en havens	124.000	
Aankoop materieel	29.000	
Subtotaal	4.950.000	
Huis op orde budgetten:		
Vervangen stuwen	560.000	HOO: 700.000)
Vervangen duikers waterstaatkundig	125.000	HOO: 250.000)
Onderhoud duikers wegen/water	200.000	HOO: 400.000)
Inspecties duikers	200.000	HOO: 200.000)
Arbo-veiligheid	50.000	HOO: 50.000)
Subtotaal	1.135.000	(HOO: 1.600.000)*
TOTAAL	<u>6.085.000</u>	

* De Huis op Orde budgetten zijn hier weergegeven zoals opgenomen in de notitie Huis op Orde. Deze budgetten zijn echter nader getoetst aan de Nota AWA en geconcludeerd is dat een deel van de activiteiten kwalificeert als investering, 20% van de stuwen en 50% van de duikers. Daarmee zal dit gedeelte niet ten laste komen van de begroting 2020 maar afgeschreven worden over de levensduur van de objecten. De bedragen die ten laste komen van de begroting 2020 zijn de eerste kolom opgenomen. De aanpak van de realisatie van deze opgave maakt geen verschil tussen de verschillende (boekhoudkundige) delen.

Reguliere budgetten

De reguliere budgetten worden gebruikt voor inspecties, preventief en storingsonderhoud. De onderverdeling wordt gemaakt op het soort werk. Al het onderhoud aan de gebouwen, civiel en cultuurtechnisch onderhoud of het onderhouden van de technische installaties wordt gedaan vanuit deze budgetten. Denk hierbij aan reparaties aan gebouwen en terreinen, het 5-jaarlijkse schilderwerk, het doorspuiten van duikers die dichtgeslibd zijn, maar ook het herstellen van beschadigingen als gevolg van vandalisme. Groot onderhoud behelst ook vervangingen van (onderdelen van) kunstwerken. Indien complex zullen deze projectmatig aangevlogen worden.

Huis op Orde budgetten

In 2019 is vanuit het extra beschikbaar gestelde budget Huis op Orde een start gemaakt met het wegwerken van achterstallig onderhoud aan stuwen en duikers in watergangen. Tevens zijn de benodigde inspecties uitgevoerd om de prioritering voor het komende jaar vast te kunnen stellen. Op basis van de inspecties en reeds bestaand inzicht in de technische staat van objecten is voor 2020 bepaald welke kunstwerken worden aangepakt om zoveel mogelijk risico's te voorkomen. Deze zijn vastgelegd in de werkpakketten die gezamenlijk door RA en BO zijn opgesteld en komen bovenop de vervangingen vanuit het reguliere budget.

	Totaal
Vervangen stuwen	25
Vervangen duikers waterstaatkundig	8
Onderhoud duikers wegen/water	20

Op basis van voortschrijdend inzicht wordt voor de duikers de lijst aangevuld wanneer de inspecties uit het eerste kwartaal van 2020 zijn afgerond.

Naast de technische staat wordt ook aandacht besteed aan veiligheidsmaatregelen ten behoeve van de Arbo-omstandigheden. Deze veiligheidsmaatregelen worden gefinancierd uit het aanvullend budget Arbo-veiligheid.

Het Huis op Orde behelst voor Voldoende & Schoon Water niet alleen het technisch op orde krijgen van de objecten maar ook het verkrijgen van **inzicht** in de technische staat van de objecten. Op basis van een multi-criteria analyse is een prioritering aangebracht in de objecten waarvan de technische staat onvoldoende in beeld is. Deze analyse is in afstemming met de programma's Waterveiligheid en Wegen opgesteld vanwege de kruising met wegen en keringen. Streven is om 30 duikers te inspecteren. Dit is echter afhankelijk van de complexiteit van de inspecties en de daarop gebaseerde kosten. Uit de multi-criteria analyse bleek dat niet van alle objecten de benodigde gegevens geregistreerd zijn. Reeds in 2019 is een start gemaakt met het inmeten van objecten en registeren van de gegevens, dit wordt in 2020 gecontinueerd. Deze activiteit draagt onder meer bij aan het streven om objecten in hoofdwatergangen geïnventariseerd en opgenomen te hebben in het beheerregister (Zie bijlage 1: DPP_016).

Risico's ten aanzien van de realisatie van het onderhoud van de kunstwerken betreffen voornamelijk de beschikbare capaciteit bij (gecontracteerde) aannemers en levertijd van materialen.

3.6 Vernieuwen van assets

Vernieuwingsopgaven worden grotendeels uitgevoerd in de vorm van investeringen/projecten en zijn opgenomen in de lijst met investeringen. Voor informatie over alle investeringen wordt verwezen naar de bijlage investeringen bij dit uitvoeringsprogramma en de Programmabegroting 2020 bijlage 7.

Gedurende 2020 wordt er gewerkt aan 31 lopende investeringen. Een aantal hiervan is reeds in 2019 opgestart en lopen door in 2020. Dit betreft onder meer Nieuwe Besturing Watersysteem Technische Automatisering (NBWS-TA). Dit project start in 2020 met de uitvoering van het moderniseren en uniformeren van de technische automatisering van bestuurbare kunstwerken.

Van 13 investeringen wordt in 2020 de kredietaanvraag ingediend en zal het voorbereidingstraject voor de uitvoering starten.

Twee van deze op te starten investeringen zijn opgevoerd vanuit de notitie Huis op Orde. Dit betreft een vervanging van een inlaat door een primaire kering (1.000.000) en een inlaat in een boezemwatergang (500.000).

Naar verwachting worden gedurende 2020 12 investeringen afgesloten.

Naast bovengenoemde investeringsprojecten kwalificeert ook een deel van de Huis op Orde budgetten bij nader inzien als investering. Zie toelichting in paragraaf 3.5.

De investeringen dragen onder meer bij aan de realisatie van de KRW-maatregelen uit SGBP-2 (Zie bijlage 1: DPP-041), de stedelijke Wateropgave, instandhouding van de assets in het watersysteem (bijvoorbeeld renovatie van gemalen Stellendam en Oudenhorn).

Risico's ten aanzien van de realisatie van de projecten worden vastgelegd in de risicodossiers van de individuele projecten. Samenwerking met derden, medewerking van percee-eigenaren en vergunnings- en bestemmingsplantrajecten zijn de grootste risico's ten aanzien van het realiseren van de planning.

3.7 Amoveren

In 2020 worden geen objecten geamoveerd. Wel wordt onderzoek gedaan naar het amoveren van de gemalen Biersum, De Volharding en OostvoornseMeer/pompput 3 op Voorne-Putten . Zie paragraaf 2, onderzoeken.

3.8 Organiseren

In HoO (en de Programmabegroting) is voor 2020 voor Voldoende en Schoon water een budget van € 760.000 opgenomen t.b.v. extra formatie. Dit betreft de reeds uitgevraagde 6FTE uit 2019 en aanvullend 3 FTE.

4 Waterketen

Het doel van het programma Waterketen is zorgen voor een doelmatige en duurzame bouw en exploitatie van zuiveringstechnische werken (transport en zuivering van afvalwater en de slibverwerking) binnen de wettelijke eisen en bepalingen, nu en in de toekomst. Voor het uitvoeren van de kerntaak wordt ook samen gewerkt met ketenpartners zoals gemeenten en HVC.

4.1 Context

Voor de Waterketen is in 2019 geconstateerd ("Integraal Advies IV-Infra & BMC", VV jan-2019 en notitie "Huis op Orde (HoO)", gecombineerde Commissie juli-2019) dat de komende jaren een forse inhaalslag nodig is om achterstanden in het onderhoud weg te werken en om verouderde installaties te renoveren en te vervangen. Dit is nodig om onze kerntaken in de Waterketen efficiënt en toekomstbestendig kunnen blijven uitvoeren en om uitval en milieuschade te voorkomen.

Onder HoO voor de Waterketen wordt verstaan:

- Voldoen aan wet- en regelgeving
- Voldoen aan vastgesteld beleid en doelen
- Met een acceptabel veiligheids- en risicoprofiel

Het op orde komen vraagt een meerjarig tijdspad en op dit moment bevindt de Waterketen zich nog midden in de fase van 'afremmen' (van het verval) en het 'ombuigen' (naar beheersing). Dit uitvoeringsprogramma dient dan ook binnen die context te worden gelezen.

Speerpunten, Lange Termijn Doelen (WBP)

De speerpunten voor de Waterketen 2020 zijn:

- HoO; in gang zetten van een verandering van correctief naar preventief onderhoud (gebaseerd op risico-gestuurd onderhoud);
- Opstarten van de Asset Lifecycle Management (ALM)-studies Dokhaven, Dordrecht, Hellevoetsluis, Heenvliet;
- Uitwerking en programmering van ALM-maatregelen o.b.v. de in 2019 gekozen voorkeursvariant voor de 5 zuiveringskringen op Goeree-Overflakkee en de zuiveringskring Spijkenisse;
- Gefaseerde implementatie van het Strategisch Onderhoudsplan (SOP). Concreet betekent dit actualiseren van onderhoudsconcepten (OHC) en vertaling en uitwerking daarvan in MeerjarenOnderhoudsprogramma's (MOP);
- Vertaling en uitwerking van de uitgevoerde Slibstrategiestudie WSHD.

De speerpunten geven invulling aan de langetermijndoelen in het Waterbeheerprogramma 2016-2021:

- *"Zuiveringstechnische werken worden doelmatig gebouwd, beheerd en onderhouden"* behorend bij het thema "Beheer rwzi".
- *"Bij inzameling, transport en zuivering wordt de impact waar nodig gereduceerd"* behorend bij het thema "Impact op oppervlaktewater".
- *"De totale (afval-)waterketen wordt beheerd als ware er sprake van één systeem en één organisatie"* behorend bij het thema "Doelmatige Waterketen".

4.2 Onderzoeken

In deze paragraaf wordt op hoofdlijnen aangegeven welke onderzoeksactiviteiten voor de Waterketen in 2020 plaatsvinden.

De activiteiten binnen dit onderdeel geven invulling aan de volgende doelen:

- Zuiveringstechnische werken worden doelmatig gebouwd, beheerd en onderhouden

- De totale (afval-)waterketen wordt beheerd als ware er sprake van één systeem en één organisatie

Onderstaand het samenvattend overzicht van de kostenposten 2020.

Kostenposten	2020	Opmerking
ALM en overige studies	309.000	
Onderzoek- en voorbereidingsbudget	548.000	
Totaal	857.000	

ALM studies

Asset Lifecycle Management (ALM) studies worden uitgevoerd om de investeringsopgave op de middellange termijn te bepalen en te programmeren.

In de VV van nov-2019 zijn de "Bestuurlijke kaders ALM-studies Zuiveren" geëvalueerd en heeft het bestuur een geactualiseerde versie vastgesteld. Op basis van deze kaders wordt in 2020 gestart met de ALM-studies voor de volgende zuiveringskringen: Dokhaven, Dordrecht, Hellevoetsluis en Heenvliet. De doorlooptijd van een ALM-studie is circa 2 jaar.

Het resultaat van de ALM-studies betreft een bestuurlijk vastgestelde voorkeursvariant die daarna volgens het reguliere proces verder uitgewerkt en geprogrammeerd wordt naar meerjarenplannen en maatregelen voor vernieuwing, procesvoering en onderhoud (MIP, MBP, MOP).

Onderzoeken van oplossingsrichtingen en potentiële investeringen

Binnen dit onderdeel vindt het onderzoeken van oplossingsrichtingen en potentiële investeringen plaats (niet zijnde ALM's) om zo te komen tot een voorkeursvariant. Voor een volledig overzicht van de onderwerpen die onderzocht worden, wordt verwezen naar de *bijlage investeringen bij dit uitvoeringsprogramma en de Programmabegroting 2020, bijlage 7.1 potentiële investeringen, pagina 101-102 en 109-111*.

Voor deze onderzoeksactiviteiten is jaarlijks een onderzoeks- en voorbereidingsbudget benoemd van € 548.000. Dit betreft een budget waaruit zowel onderzoek als voorbereiding wordt gefinancierd en is dus ook bedoeld voor 'Programmeren en uitwerken', wat in het volgende hoofdstuk aan bod komt.

4.3 Programmeren

In deze paragraaf wordt op hoofdlijnen aangegeven welke activiteiten voor de Waterketen in 2020 plaatsvinden op het vlak van programmeren en uitwerken.

De activiteiten binnen dit onderdeel geven invulling aan de volgende doelen:

- Zuiveringstechnische werken worden doelmatig gebouwd, beheerd en onderhouden
- De totale (afval-)waterketen wordt beheerd als ware er sprake van één systeem en één organisatie

Onderstaand het samenvattend overzicht van de kostenposten 2020.

Kostenpost	2020	Opmerking
Onderzoek- en voorbereidingsbudget		Zie 548.000 bij bij onderdeel 'Onderzoeken'
Risico- en kansenbudget HoO	2.000.000	
Actualiseren OHC's en opstellen MOP	200.000	Implementatie SOP
Beheer zuiveringsinstallaties	120.000	Kleine studies en verbetervoorstellen
Beheer transportstelsels	100.000	T.b.v. leidingaanpassingen a.g.v. plannen derden
Totaal	2.420.000	

Uitwerken, programmeren, voorbereiden van potentiële/geplande investeringen

Binnen dit onderdeel vinden o.a. de volgende activiteiten plaats:

- Uitwerking en programmering van potentiële investeringen (niet zijnde ALM's) naar geplande investeringen met als uitkomst een Initiële Businesscase (IBC)/projectvoorstel.
- Uitwerking en programmering van ALM-maatregelen o.b.v. de september 2019 VV gekozen voorkeursvariant voor de zuiveringskringen op Goeree-Overflakkee en Spijkenisse.
- Vertaling en uitwerking van de uitgevoerde Slibstrategiestudie.
- Uitwerking en voorbereiding van geplande investeringen naar lopende investeringen met als uitkomst een Project Initiatie Document (PID) en een kredietaanvraag.
-

Voor een volledig overzicht van onderwerpen die uitgewerkt, geprogrammeerd en voorbereid worden, wordt verwezen naar *de bijlage investeringen bij dit uitvoeringsprogramma en de Programmabegroting 2020, bijlage 7.1 potentiële investeringen p. 101-102, 109-111 en bijlage 7.2 geplande investeringen p. 114-115, 118-119.*

Voor deze activiteiten is het onderzoeks- en voorbereidingsbudget van € 548.000 van toepassing, zoals genoemd bij het onderdeel 'Onderzoeken'.

Risico- en kansenbudget

Op de rioolwaterzuiveringen is sprake van diverse risico's die de veiligheid, bedrijfszekerheid en de te behalen prestaties in gevaar kunnen brengen. Concrete en actuele risico's (die in 2019 ook al zijn opgetreden) zijn: rwzi's overschrijden de lozingseisen, het te behalen gebiedsbrede verwijderingsrendement voor stikstof is kritiek, doelmatige werking van een rwzi is niet meer te garanderen, significante verlieskosten door slechte prestaties of calamiteiten bij de slibontwatering.

Met het budget kan enerzijds bij optredende risico's slagvaardig worden gehandeld en de stijgende trend van storingsonderhoud worden doorbroken. Ook kan soms met een relatief beperkte ingreep of maatregel de beheersbaarheid van de procesvoering worden vergroot of de risico's worden verkleind. Vanuit HoO is voor 2020 een risico- en kansenbudget van € 2 mln. benoemd. Inzet is mogelijk bij alle onderdelen en activiteiten in de Waterketen. Al naargelang zich een risico of kans voordoet.

Implementatie Strategisch Onderhoudsplan (SOP)

In januari 2019 heeft de Verenigde Vergadering voor de Waterketen het Strategisch Onderhoudsplan (SOP) vastgesteld inclusief de Bedrijfswaarden Matrix. Vaststelling van het SOP is ingegeven door het feit dat er geen SOP was en de noodzaak en urgentie om meerjarig op orde te komen met het onderhoud voor de Waterketen.

Vanuit het SOP zijn voor het onderhoud twee hoofddoelen geformuleerd:

- 1) Risico-gestuurd onderhoud. Dit bestuurlijk beleidskader betekent een gewijzigd onderhoudsbeleid t.o.v. het (recente) verleden. Concreet: van reactief naar proactief waarbij de onderhoudsstrategie wordt vastgelegd in actuele onderhoudsconcepten (OHC's).
- 2) Het opstellen van een betrouwbaar Meerjaren Onderhouds Programma (MOP) als input voor een betrouwbare Begroting (P&C-cyclus).

Anders gezegd; een verandering van budgetsturing naar opgavesturing.

Implementatie SOP beoogt bij te dragen aan de WSHD-brede opgave zoals verwoord is in HoO.

- De middelen vanuit HoO zijn voornamelijk bedoeld om de situatie buiten op orde te brengen.
- Implementatie SOP is voornamelijk bedoeld dat het buiten op orde blijft en dat WSHD niet meer in de situatie terecht komt waarbij de doelmatige werking en exploitatie van zuiveringstechnische niet meer gegarandeerd kan worden.

Aanpak en beoogd effect

Om de genoemde hoofddoelen vanuit het SOP te realiseren, is een reeks aan activiteiten nodig die de komende jaren fasegewijs wordt uitgewerkt. Deze activiteiten zijn in hoofdlijn te groeperen in onderstaande trajecten of onderdelen:

1. Actualiseren onderhoudsconcepten (OHC's) voor 20 zuiveringskringen
2. Opstellen Meerjaren Onderhouds Programma's (MOP) voor 20 zuiveringskringen
3. Organiseren en inbedden (assetmanagement)

Voor deze activiteiten is in 2020 een budget van € 200.000 benoemd.

Status en risico's

In de Programmabegroting 2020-2024 zijn de doelen en kpi's opgenomen voor de realisatie van implementatie SOP. Over de voortgang zal gerapporteerd worden via de P&C-cyclus.

Het verbetertraject met de geschetste aanpak vergt een aanzienlijk capaciteitsbeslag van meerdere afdelingen. Gelet op de Programma-brede opgave binnen de Waterketen is de inzet van personele capaciteit onderdeel van een continue afweging en prioritering. Mede gelet hierop is op basis van de eerste ervaringen in fase 1 gekozen voor temporisering. Naar verwachting zal dit leiden tot een bijstelling van de doelen en kpi 'aantal MOP's gereed als input voor P&C-cyclus'.

Beheer zuiveringsinstallaties en transportstelsels

In het reguliere samenwerkingsproces tussen de tactische en operationele afdelingen worden kleine studies of 'snel' realiseerbare verbetervoorstellen uitgevoerd op het vlak van optimalisatie van zuiveringsprestaties of de bedrijfsvoering.

Daarnaast moet met enige regelmaat een transportleiding aangepast of verlegd worden (incl. voorbereidingen) i.v.m. plannen van derden. Bijv. aanleg van een rotonde of een wegreconstructie. Om slagvaardig te kunnen handelen, is voor deze activiteiten bij elkaar een jaarlijks exploitatiebudget beschikbaar van afgerond € 220.000.

4.4 Procesvoeren

Binnen het onderdeel procesvoeren vindt de kerntaak (core business) van de Waterketen plaatst. Namelijk het daadwerkelijk transporteren en zuiveren van afvalwater en het (laten) verwerken van slib.

De activiteiten binnen de dit onderdeel geven invulling aan het volgende doel:

- Zuiveringstechnische werken worden doelmatig gebouwd, beheerd en onderhouden
- Bij inzameling, transport en zuivering wordt de impact waar nodig gereduceerd
- De totale (afval-)waterketen wordt beheerd als ware er sprake van één systeem en één organisatie

In onderstaande tabel de belangrijkste prestatie-indicatoren m.b.t. de procesvoering zoals ook opgenomen in tabel 3.3.2.1, pagina 45 van de Programmabegroting 2020.

	Gerealiseerd in 2018	Streefwaarde 2020
Afnameverplichting rioolgemalen (%)	99,7	> 99
Nalevingspercentage waterwetvergunning (%)	97,3	> 98
Stikstof verwijderingsrendement (%)	79,6	> 77,5
Fosfaat verwijderingsrendement (%)	86,7	> 77,5
Slibafzet naar HVC (ton)	81.263	79.200
Restvervuiling effluentlozing op Rijkswater (i.e. op basis van afvalwatercoëfficiënt)	54.000	< 75.000

* Wettelijke eis is 75%

Zowel gebiedsbreed als per rwzi worden (wettelijke) prestatie-eisen gesteld aan het zuiveringsproces en aanverwante aspecten zoals de afnameverplichting, slibontwatering, restvervuiling, energie-efficiency en het verbruik van polymeren en andere chemicaliën. De prestatie-eisen zijn afgeleid van de vergunningseisen (of bestuurlijke akkoorden) en worden jaarlijks vertaald in stuurwaarden voor de individuele rwzi's. Deze stuurwaarden (en veel andere procesgegevens) worden vastgelegd in Z-info¹. Via dash-boarding vindt bij overschrijding van een stuurwaarde automatische alarmering plaats waarbij de WaterschapsControleKamer (WCK) kan ingrijpen. Sinds 2009 worden alle zuiveringskringen op uniforme wijze aangestuurd vanuit de WCK. Met uitzondering van Dokhaven-Sluisjesdijk welke decentraal wordt aangestuurd. De hiervoor genoemde stuurwaarden zijn mede gebaseerd op ervaringen uit het verleden om op die manier de vereiste prestaties tegen zo laag mogelijke kosten te realiseren.

Grensoverschrijdend afvalwater

Naast het 'eigen' afvalwater zuivert WSHD ook een deel van het afvalwater van Hoogheemraadschap Schieland & Krimpenerwaard en het Hoogheemraadschap van Delfland. Dit grensoverschrijdend afvalwater wordt aangevoerd vanaf Rotterdam-Noord en gezuiverd op de rwzi Dokhaven. Schieland en Delfland betalen WSHD hiervoor conform de bestaande overeenkomst.

Kostenposten

Het merendeel van de kosten binnen dit onderdeel zijn direct gerelateerd aan de procesvoering en kennen geen ruimte voor prioritering (zodra de 'pomp aan gaat' wordt energie verbruikt). Uiteraard wordt binnen het reguliere werkproces en in specifieke trajecten wel doorlopend gewerkt aan procesoptimalisatie en efficiencyverbetering. Zowel vanuit kostenefficiëntie als duurzaamheidsperspectief.

Onderstaand een overzicht van de belangrijkste kostenposten binnen de procesvoering.

Kostenposten	2020	Opmerking
Slibafzet HVC	7.870.000	Slibverbranding en transport
Energie, water en brandstoffen	5.530.000	
Polymeren	1.400.000	T.b.v. slibontwatering
Proces chemicaliën	615.000	
Monstername	790.000	Aquon
Vuilafvoer	635.000	Roostergoed, schoonmaak, afvalstoffen

¹ Applicatie waarin volgens de landelijke standaarden relevante procesgegevens worden opgeslagen

Intern slibtransport	275.000	Vanaf rwzi's zonder slibontwatering
Verontreinigingsheffing	1.210.000	restvervuiling effluent Rijkswaterstaat
Diversen	205.000	
Subtotaal	18.530.000	
Risico- en kansen	Zie hoofdstuk Programmeren	

In de volgende paragrafen worden sommige kostenposten kort toegelicht.

Slibafzet HVC

Het zuiveringsproces levert uiteindelijk 'gezuiverd afvalwater' en 'surplusslib'. Het slib wordt, na ontwatering, afgevoerd naar de slibverbranding bij HVC. Opgemerkt wordt dat al enige tijd sprake is van een trendmatige daling van de (gemiddelde) ontwateringsprestaties. Om slibhoeveelheid zoveel als mogelijk te reduceren wordt op Sluisjesdijk het slib eerst vergist alvorens het wordt ontwaterd en afgevoerd naar HVC.

Energie, water en brandstoffen

Het overgrote deel van de energiekosten is gerelateerd aan het elektriciteitsverbruik. Het energieverbruik is mede afhankelijk van de hoeveelheid neerslag per jaar en het rendement van beluchtingsinstallaties. De daadwerkelijke hoeveelheid in te kopen elektriciteit (en bijbehorende kosten) is weer mede afhankelijk van het rendement van de eigen energieproductie via de gisting en gasmotoren (WKK) op Sluisjesdijk.

Proces chemicaliën en polymeren

Om de vereiste zuiveringsprestaties (lozingseisen) te behalen, is het in sommige situaties nodig om in het zuiveringsproces hulpstoffen zoals chemicaliën te doseren. Een voorbeeld daarvan is ijzerchloride t.b.v. fosfaatverwijdering. Polymeren worden toegevoegd ten behoeve van het slibontwateringsproces.

Monstername

Monstername is enerzijds noodzakelijk om het zuiveringsproces aan te sturen en anderzijds verplicht om de zuiveringsresultaten te registreren t.b.v. het voldoen aan de (lozings)eisen in de vergunning.

Verontreinigingsheffing

Voor het lozen van gezuiverd afvalwater op rijkswater dient verontreinigingsheffing te worden betaald. Sinds 2014 wordt deze heffing bepaald door het geloosde debiet te vermenigvuldigen met een vervuilingksengetal (coëfficiënt). Per 5 jaar wordt een nieuwe coëfficiënt vastgesteld door Rijkswaterstaat. I.v.m. de teruglopende zuiveringsprestaties moet in de nabije toekomst rekening worden gehouden met een hogere coëfficiënt en daarmee een hogere verontreinigingsheffing en kosten.

Uitgangspunten

De jaarlijkse begroting en budgettering vindt bottom-up plaats (per locatie/installatie) en wordt gebaseerd op het volgende:

- Gerealiseerde prestaties van de afgelopen 5 jaar (trends)
- De geprognoseerde afvalwateraanvoer- en belasting
- Eenheidstarieven en belastingen, voor zover bekend dan wel geïndexeerd

Bij de begroting van de prestaties en kosten is geen rekening gehouden met de eventuele impact van investeringsprojecten en onderhoudswerkzaamheden die bijv. de zuiveringsprestaties, ontwateringsprestaties en energieverbruik kunnen beïnvloeden.

Risico's

De situatie (onderhoud, processen en organisatie) leidt tot het achterblijven van de zuiveringsprestaties en in sommige gevallen zelfs tot overschrijding van de lozingseisen. Ook het voldoen aan de gebiedsbrede rendementseis voor stikstofverwijdering is kritisch.

Aangezien het op orde komen een meerjarig traject betreft en de ombuiging nog niet heeft plaatsgevonden, blijven in 2020 de risico's m.b.t. zuiveringsprestaties onverminderd aanwezig.

In de volgende paragraaf wordt aangegeven hoe het onderhoud wordt georganiseerd en geprioriteerd om de risico's m.b.t. zuiveringsprestaties zo goed mogelijk te beheersen.

4.5 Onderhouden

Vanuit HoO is voor de Waterketen gesteld dat een verandering van budgetsturing naar opgavesturing essentieel is. Hiermee wordt een verandering van correctief naar preventief onderhoud in gang gezet (gebaseerd op risico-gestuurd onderhoud).

De activiteiten binnen dit onderdeel geven invulling aan het volgende doel:

- Zuiveringstechnische werken worden doelmatig gebouwd, beheerd en onderhouden
- De totale (afval-)waterketen wordt beheerd als ware er sprake van één systeem en één organisatie

Niet alle noodzakelijke werkzaamheden, conform de in het verleden opgestelde onderhoudsconcepten, zijn de laatste jaren uitgevoerd. Hierdoor is, in combinatie met de vele storingen, een achterstand en grote werkvoorraad ontstaan.

Om het volledige (al geprioriteerde) werkpakket 2020 te kunnen uitvoeren, is het hebben van voldoende en vakbekwaam personeel randvoorwaardelijk. De werving en het inwerken van nieuw personeel heeft dan ook hoge prioriteit.

Aanpak

In deze periode van 'afremmen' en 'ombuigen' en zolang personeel en organisatie nog niet op orde zijn, wordt binnen de mogelijkheden het werkpakket geprioriteerd en uitgevoerd op basis van de volgende afwegingskaders.

De wettelijke verplichte activiteiten en het verhelpen van risicovolle storingen krijgen voorrang t.o.v. de andere onderhoudswerkzaamheden.

Om binnen de gegeven context en het beschikbare budget toch een maximale 'outcome' te genereren en een verandering van 'reactief naar proactief' in gang te zetten, wordt het totale werkpakket op de volgende wijze geprioriteerd en georganiseerd over de 20 zuiveringskringen.

1. *Zuiveringskringen met grootste bijdrage aan zuiveringsprestaties*
Dokhaven-Sluisjesdijk, Dordrecht, Zwijndrecht, Spijkenisse, Hellevoetsluis, Ridderkerk, Hoogvliet
2. *Zuiveringskringen met middelgrote bijdrage aan zuiveringsprestaties*
Oud-Beijerland, Barendrecht, Middelharnis, Goedereede, Numansdorp, Rozenburg, Oude Tonge, Strijen
3. *Zuiveringskringen met beperkte bijdrage aan zuiveringsprestaties*
Oostvoorne, Heenvliet, Piershil, Ooltgensplaat, Den Bommel

Binnen bovenstaande indeling vindt daarnaast nog een onderverdeling plaats naar:

- A. *Meest kritische installatieonderdelen*
- B. *Kritische installatieonderdelen*

Deze aanpak is mede gebaseerd en gericht op (het voldoen aan) de Bedrijfswaarden Matrix. E.e.a. is ook gepresenteerd en besproken met de VV in de werkateliers HoO, d.d. 26 en 27 juni 2019.

Kostenposten

Voor 2020 is, in combinatie met HoO, een totaal onderhoudsbudget voorzien van afgerond € 19,7 mln. Hiervan is voornamelijk € 3,9 mln. als investering aangemerkt omdat het levensduur verlengend onderhoud of vervangingen betreft. Deze 3,9 mln. is als raambudget gelabeld en als potentiële investering opgenomen in de Programmabegroting en wordt daarom verder toegelicht in paragraaf 6 "Vernieuwen van assets".

Daarnaast bevat de € 19,7 mln. ook het risico- en kansenbudget van € 2,0 mln. Dit budget kan op verschillende manieren worden ingezet en is nader toegelicht in hoofdstuk 3 "Programmeren".

Resteert een exploitatiebudget van afgerond € 13,8 mln. wat op de volgende wijze wordt verdeeld en toegekend over de 4 onderhoudscategorieën (wettelijk, preventief, correctief, klein materieel) en aantal bijkomende posten.

<i>Stelsel Onderhoudscategorie</i>	<i>Dokhaven- Sluisjesdijk</i>	<i>Buitengebieden</i>	<i>Totaal</i>	<i>Opmerking</i>
Wettelijk verplicht	830.000	1.000.000	1.830.000	<i>Inclusief HoO</i>
Preventief	2.200.000	2.690.000	4.890.000	<i>Inclusief HoO</i>
Correctief	2.200.000	2.690.000	4.890.000	<i>Inclusief HoO</i>
Klein onderhoud en materieel	370.000	950.000	1.320.000	<i>Incl. 200.000 doorontwikkeling OHC vanuit HoO</i>
Subtotaal	5.600.000	7.330.000	12.930.000	
Bijkomende posten				
Vuilafvoer			165.000	<i>Gebiedsbreed t.b.v. preventief en correctief onderhoud</i>
Technische Automatisering			485.000	<i>Gebiedsbreed t.b.v. componenten en SLA's</i>
Risico- en kansen onderhoud Sluisjesdijk			250.000	<i>Werk-met-werk bij samenloop met investeringsprojecten Sluisjesdijk</i>
Totaal			13.830.000	
Raambudget investeringen	<i>Zie hoofdstuk Vernieuwen van assets</i>			<i>3,9 mln. HoO</i>
Risico- kansenbudget	<i>Zie hoofdstuk Programmeren</i>			<i>2,0 mln. HoO</i>

Wettelijk verplicht onderhoud

Dit betreft het uitvoeren van wettelijk verplichtte werkzaamheden, inspecties, vervolgwerk en het orde brengen en houden van de veiligheid.

Preventief onderhoud

Inzet is het afremmen van verval door onderhoud aan de meest kritische installatieonderdelen ter voorkoming of minimalisering van terugval van de zuiveringsprestaties.

Preventief onderhoud is ook bedoeld om (conform het wettelijk kader) de doelmatige werking van zuiveringstechnische werken te garanderen en in die zin dus ook 'wettelijk verplicht'. Dit wordt onderstreept door de 'last onder dwangsom' vanuit het bevoegd gezag m.b.t. de rwzi Dokhaven en Hoogvliet.

Correctief onderhoud

Inzet is om storingen zo doelmatig mogelijk oplossen met prioritering op basis van de bijdrage aan zuiveringsprestaties.

Daarnaast wordt ingezet op de verandering van correctief naar preventief onderhoud. Zolang deze ombuiging nog niet heeft plaatsgevonden, wordt echter rekening gehouden met een stijging van ofwel het aantal storingen of de omvang van storingsonderhoud (complexiteit) doordat jarenlang onvoldoende preventief onderhoud heeft plaatsgevonden.

Klein onderhoud en materieel

Onder dit onderhoudstype vallen zaken zoals gereedschap, klein materiaal, verzorgend onderhoud aan terreinen, gebouwen, hekwerken en groen.

Uitgangspunten

De onderhoudsbedragen zijn gebaseerd op Maximo. Ten behoeve van het kwaliteitsniveau zijn deze bedragen daarbij zo goed als mogelijk bijgesteld en verrijkt met een zo realistisch mogelijk scope en kosten (expert judgement, vakmanschap). De totale (financiële) omvang van het realiseren werkpakket is mede gebaseerd op basis van de (financiële) realisatie in 2018 en de trendontwikkeling in 2019.

Deze redeneerlijn (rationale) en de financiële omvang is getoetst in het rapport van Iv-Infra, evenals de betrouwbaarheidsgraad/onzekeerheid van Maximo.

In de ramingen is nog geen rekening gehouden met uitkomsten van studies of actualisaties die op dit moment lopen zoals de ALM's en actualisatie OHC's.

Risico's

Het op orde komen vraagt een meerjarig tijdspad en op dit moment bevindt de Waterketen zich nog midden in de fase van 'afremmen' en 'ombuigen'. In HoO en de Programmabegroting 2020 is tevens aangegeven dat een forse investering en doorontwikkeling van de organisatie nodig is (voldoende en kwalitatief personeel, en goedlopende processen). Deze doorontwikkeling is volop in uitvoering maar nog niet gereed terwijl hier wel een directe relatie en voorwaardelijkheid aanwezig is met zowel het op orde komen van de assets als de trefzekerheid van de programmering (werkpakket, tijd en geld).

De personeelswerving heeft hoge prioriteit maar het daadwerkelijk binnenhalen van nieuw gekwalificeerd personeel vraagt tijd en is onzeker. Daarnaast vraagt aangetrokken personeel een 'inwerklast' van de huidige bezetting. Ook de doorontwikkeling en professionalisering van de organisatie vergt tijd. Daarmee is en blijft een volledige realisatie van het werkpakket onzeker. Dit vraagt enerzijds een continue sturing met een 100%-streven maar anderzijds ook realiteitszin en ontwikkeltijd.

Desondanks zijn de middelen uit HoO nodig om over de boeg golf te komen en een impuls te geven aan de organisatie en de realisatiegraad van het werkpakket. Laat onverlet dat rekening moet worden gehouden met verschuivingen tussen de verschillende onderhoudscategorieën en budgetten.

Wat betreft de marktsituatie wordt een trend signaleerd van langere levertijden en hogere prijzen. Deze ontwikkeling zit niet in het werkpakket maar kan wel een (negatief) effect hebben op de eerder genoemde trefzekerheid van de programmering.

4.6 Vernieuwen van assets

In deze paragraaf worden alleen die activiteiten toegelicht die vanuit HoO in de Programmabegroting 2020 zijn voorzien en begroot als potentiële investering (bijlage 7, nr.93, K2020-066).

Voor informatie over alle andere investeringen wordt verwezen naar *de bijlage investeringen bij dit uitvoeringsprogramma en de Programmabegroting 2020 bijlage 7*.

De activiteiten binnen dit onderdeel geven invulling aan het volgende doel:

- Zuiveringstechnische werken worden doelmatig gebouwd, beheerd en onderhouden
- De totale (afval-)waterketen wordt beheerd als ware er sprake van één systeem en één organisatie

Een aantal activiteiten binnen het onderhoud en HoO valt conform de financiële regelgeving onder de categorie investering en dienen geactiveerd te worden. Dit betreffen activiteiten die ofwel levensduur verlengend of een vervanging zijn. Voor de jaarschijf 2020 is hiervoor een raambudget van € 3,9 mln. begroot.

De volgende maatregelen zijn geïdentificeerd die vanuit dit raambudget gefinancierd gaan worden.

Maatregel	Raming	Opmerking
Vervanging afgekeurde schakelkast rwzi Heenvliet	160.000	Wettelijk verplicht
nieuwe ijzerchloride-doseerinstallatie rwzi Dordrecht	200.000	Wettelijk verplicht
nieuwe ijzerchloride-doseerinstallatie rwzi Spijkenisse	200.000	Wettelijk verplicht
Mobiele ijzerchloride & PAX-doseerinstallatie meerdere rwzi's	200.000	Wettelijk verplicht
Renovatie beluchtingssysteem rwzi Zwijndrecht	1.900.000	Preventief onderhoud
Definitief herstel ondergronds leidingwerk rwzi Dordrecht	340.000	Preventief onderhoud
Renovatie surpluslib- en retourlibvijzels rwzi Spijkenisse	240.000	Preventief onderhoud
Vervanging afgekeurde schakelkast PE-dosering rwzi Spijkenisse	100.000	Wettelijk verplicht
Herstel voorindikker 1 rwzi Dordrecht	210.000	Correctief
Aanschaf ammoniummeters rwzi Hoogvliet	170.000	Risicobeheersing overschrijding lozingseisen
Subtotaal	3.720.000	
Vervolgwerk (investeringen) uit inspecties, preventief of correctief onderhoud	PM	Niet vooraf in te schatten en treedt lopende het jaar wel/niet op
Risico- en kansen HoO	<i>Zie hoofdstuk Programmeren</i>	

De financieringsvorm van de maatregelen leidt ertoe dat deze maatregelen investeringen zijn. Het inhoudelijk karakter is (groot) onderhoud. Bij deze activiteiten zijn dezelfde uitgangspunten en risico's van toepassing zoals verwoord bij de paragraaf 'Onderhouden'. Aanvullend zijn voor deze maatregelen (interne) budgetramingen opgesteld gebaseerd op studies, offertes of ervaringscijfers van vergelijkbaar uitgevoerde werkzaamheden.

T.b.v. de (kwaliteits)borging zijn de ramingen opgesteld met het 4-ogen principe en aangevuld met opslagen scope/risico/onvoorzien.

4.7 Amoveren

Binnen dit onderdeel vallen activiteiten t.b.v. definitieve buiten bedrijf stelling van assets. In 2020 betreft dit de voorbereiding op de verwijdering van de buiten bedrijf zijnde asbestcementleiding Brielle-Oostvoorne. De activiteiten zijn bedoeld om, in samenspraak met de omgeving, tot een goede scopebepaling te komen en een daaruit voortvloeiende kostenraming, planning en uitvoeringsstrategie.

4.8 Organisatie

In HoO (en de Programmabegroting) is voor 2020 voor de Waterketen afgerond een budget van € 2 mln. opgenomen t.b.v. extra formatie (11 fte vanuit 2019 + 15 fte in 2020). De formatie die nog niet gevuld is in 2019 daarvan zal de werving in 2020 doorlopen.

Al naar gelang nieuwe mensen kunnen worden aangetrokken en de huidige bezetting deze kan inwerken, wordt over de loop van de komende jaren een opbouw van de bezetting voorzien die het werkpakket georganiseerd en uitgevoerd kan krijgen.

5 Wegen

Met het programma Wegen geeft WSHD invulling aan de zorgplicht voor de wegen en de overige doelen die in het wegenbeheerprogramma zijn opgenomen. Binnen het wegbeheer zijn verkeersveiligheid en bereikbaarheid daarvoor de belangrijkste pijlers. WSHD zorgt daarbij voor veilige wegen en fietspaden. Zo richten we onze wegen Duurzaam Veilig in. Voor de bereikbaarheid werken we aan een goede doorstroming en ontsluiting van het verkeer op de Zuid-Hollandse eilanden. Over de realisatie van de doelen/KPI's wordt via de reguliere P&C-cyclus gerapporteerd.

5.1 Context

Voor de Wegen is in 2019 geconstateerd (notitie "Huis op Orde", gecombineerde Commissie juli-2019) dat de komende jaren een forse inhaalslag nodig is om achterstanden in het onderhoud weg te werken. Dit is nodig om onze Wegen efficiënt en toekomstbestendig te kunnen blijven beheren en (letsel-)schades te voorkomen.

De langetermijndoelen die voor Wegen centraal staan, zijn voor 2020 vertaald naar de volgende speerpunten;

- Duurzaam veilige inrichting van wegen conform het wegenbeheerprogramma
- Uitvoeren van het (groot) onderhoud aan de wegen.
- Op orde brengen van het bomenonderhoud

5.2 Onderzoeken

In deze paragraaf wordt op hoofdlijnen aangegeven welke activiteiten voor de Wegen in 2020 plaatsvinden op het vlak onderzoeken.

Onderzoeken	Budget	Opmerking
Onderzoek & Voorbereiding Proj wegen	56.000	
Beheersplan wegenbeheer	54.000	
Totaal	110.000	

Inspecties kunstwerken

Op de kunstwerken van de wegen zit een achterstand in het beheerregister. Dit betekent dat niet precies bekend is in welke technische staat deze kunstwerken verkeren en daarmee een potentieel verhoogd risico lopen. In 2019 is gestart met een nieuwe toetsing die gaat leiden tot een aanscherping van het MJOP. In 2020 wordt deze inhaalslag afgerond. De effecten hiervan zullen vanaf 2021 geëffectueerd worden.

Aanvullingswet geluid

Zoals al in de begroting is opgenomen (paragraaf 3.4.2, pagina 54) wordt als gevolg van de invoering van de Aanvullingswet geluid onderzoek gedaan naar de implicaties. Te denken valt aan het verder inventariseren van de verkeersintensiteiten op ons wegennet.

Analyse mobiliteitsontwikkeling

Het is van belang op termijn inzicht te verkrijgen in de effecten van de verwachte mobiliteitsontwikkeling, zowel voor de doorstroming op als de staat van onderhoud van de wegen. In 2020 wordt, gegeven de reeds uitgevoerde evaluatie van het verkeerstellpuntennetwerk, nader beoordeeld in hoeverre met de beschikbare telgegevens de doorstroming kan worden beoordeeld. Daarnaast wordt gezien in hoeverre de toename van verkeer leidt tot een zwaardere belasting en daarmee versnelde afschrijving van de wegen.

Risico's

De risico's ten aanzien van de realisatie van de onderzoeken betreft voornamelijk de interne capaciteit en de afhankelijkheid van (de planning) van derden (samenwerkingspartners, ingenieurs- en onderzoeksbureaus). De belangrijkste beheersmaatregelen hierop zijn een goed overzicht van alle activiteiten en de mogelijkheid om bepaalde activiteiten uit te besteden.

5.3 Programmeren

In deze paragraaf wordt op hoofdlijnen aangegeven welke activiteiten voor de Wegen in 2020 plaatsvinden op het vlak programmeren.

Categorisering

Naast dat het noodzakelijk is dat de categorisering van de wegen, zoals opgenomen in het Wegenbeheerprogramma, actueel is, moet de mogelijk noodzakelijke wijziging van de categorisering geprogrammeerd worden. Vanuit de opgave om een dergelijke aanpak te allen tijde te combineren met groot onderhoud, is het zaak tijdig de planvorming voor deze trajectaanpakken afgerond te hebben. In 2020 leidt dit in ieder geval tot het aanpakken van de Oudelandsdijk te Sommeldijk.

Afstemmen van regionale opgaven

Naast de eigen opgaven worden in de regio vanuit gemeenten, Provincie en/of Rijk maar ook particulieren ontwikkelingen geïnitieerd die maken dat de wegenstructuur moet worden aangepast. Naast dat hiervoor goede afspraken moeten worden gemaakt over financiën en beheer & onderhoud, moet de planning van dergelijke ontwikkelingen goed op elkaar afgestemd worden om de bereikbaarheid van de gebieden te kunnen blijven garanderen.

Risico's

De risico's ten aanzien van de realisatie van het programmeren betreft voornamelijk de interne capaciteit en de afhankelijkheid van (de planning) van derden (samenwerkingspartners, ingenieurs- en onderzoeksbureaus). De belangrijkste beheersmaatregelen hierop zijn een goed overzicht van alle activiteiten en de mogelijkheid om bepaalde activiteiten uit te besteden.

5.4 Procesvoeren

Onder de activiteit procesvoeren vallen vele activiteiten die nodig zijn om het gebruik van de waterschapswegen mogelijk te maken. In deze paragraaf worden de belangrijkste activiteiten op hoofdlijnen toegelicht.

Procesvoeren	Budget	Opmerking
Gladheidsbestrijding	531.000	
Calamiteitenbestrijding wegenbeheer	16.000	
Overige procesvoering kosten - Algemeen	902.000	Beheerreg, verkeersreg, VRI, OVL
Totaal	1.449.000	

Algemeen

Binnen de wegentaak valt onder procesvoeren het faciliteren van de weggebruiker. Te denken valt aan het beheren en bedienen van (verkeersregel)installaties en openbare verlichting, het uitvoeren van de gladheidsbestrijding alsook monitoring en inspectie. Ook is een belangrijke component het behandelen van vragen en klachten. De processen worden veelal door de organisatie zelf uitgevoerd. Dat betekent dat hier vooral uren in gaan zitten en hier geen aanvullend budget nodig is.

Gladheidbestrijding

Zodra de wegen door bevriezing en sneeuwval glad kunnen worden, strooit het waterschap de wegen om te zorgen dat het verkeer daar zo weinig mogelijk last van heeft. De doorgaande wegen, openbaar vervoer routes en fietsschoolroutes komen het eerst aan de beurt. Wegen die nauwelijks worden gebruikt of wegen waarvan het gebruik niet noodzakelijk is, zijn niet in de strooischema's opgenomen. Er wordt ook niet gestrooid op toeristische fietspaden.

Inspecteren en monitoring

Het is belangrijk om er zeker van te zijn dat onze wegen functioneren en dat te allen tijde de verkeersveiligheid is gewaarborgd. Hiertoe worden alle wegen geregeld geïnspecteerd.

Daarnaast is sprake van een uitgebreid monitoringsprogramma. Op basis van een (recent geëvalueerd) telplan worden geregeld verkeerstellingen uitgevoerd. Zowel de snelheid alsook het aantal voertuigen wordt daarbij geregistreerd.

Vragen en klachtenafhandeling

Uit de zorgplicht volgt dat vragen en klachten van burgers tijdig in behandeling moeten worden genomen. Daarbij komt dat de groep 'gebruikers' groot is en het gebruik van onze wegen 'divers'. Zo klagen bewoners vaak over zwaar (landbouw)verkeer terwijl de agrarische sector wat vindt van de toegepaste verkeersmaatregelen om de verkeersveiligheid te garanderen.

Risico's

Risico's ten aanzien van de financiële realisatie van de budgetten voor procesvoeren, betreffen voornamelijk de onzekerheid rondom de hoeveelheid vragen en klachten, de weersomstandigheden en mogelijke calamiteiten. Als beheersmaatregel op de grote hoeveelheid vragen wordt momenteel gekeken naar aanvullende capaciteit voor het team.

5.5 Onderhouden

In deze paragraaf wordt op hoofdlijnen aangegeven welke activiteiten voor de Wegen in 2020 plaatsvinden op het vlak onderhouden, teneinde het wegenareaal in goede staat te houden of in goede staat terug te brengen. De belangrijkste activiteiten worden op hoofdlijnen toegelicht.

Onderhouden	Budget	opmerking
Onderhoud wegen, wegbermen en bermsloten	1.818.000	
Groot onderhoud wegen	5.041.000	
Klein onderhoud wegen (correctief)	927.000	
Wegmarkeringen	190.000	
Jaarlijks onderhoud wegen	114.000	
Onderhoud kunstwerken wegenbeheer	56.000	
Centraal bomenbeheer Goeree-Overflakkee	200.000	
Onderhoud bomen en hagen	1.034.000	
V.A.T. Kosten	375.000	
Totaal	9.755.000	

Huis op Orde	Budget	opmerking
Klein onderhoud wegen (Huis op Orde budget)	600.000	Exploitatie
Incidenteel boomonderhoud (Huis op orde)	500.000	Exploitatie
Structureel verhogen onderhoud verharding	1.500.000	Investering
Incidenteel groot onderhoud verharding	5.800.000	Investering
Bermverharding preventief onderhoud	800.000	Investering
Totaal	9.200.000	

Onderhoud aan verhardingen

Met onderhoud dat gericht is op (ten minste) een veilig gebruik van de wegen wordt vanuit een technische invalshoek invulling gegeven aan de zorgplicht. De richtlijnen voor wegbeheer van het CROW worden daarvoor als uitgangspunt genomen. De hieruit volgende theoretisch benodigde onderhoudsmaatregelen worden door het waterschap getoetst op toepasbaarheid en op een risicogestuurde wijze (gewogen) geprioriteerd.

- Groot onderhoud

Voor het groot onderhoud aan de wegen is vanuit de reguliere begroting 5,041 mln beschikbaar voor uitvoering en vanuit het Huis-op-Orde-budget wordt vrijgave van een krediet van € 7,3 mln gevraagd (Babs 11967). Tezamen betekent dit dat er voor 2020 een budget van 12.341 mln beschikbaar komt voor groot onderhoud van de wegen. WSHD hanteert de wegbeheersystematiek van CROW en zal conform hieraan wegen met een kwaliteitsniveau D (classificatie "zeer slecht") aanpakken. Als indicator wordt gekeken naar de percentages C en D samen, omdat aannemelijk is dat kwaliteitsniveau C (classificatie "slecht") binnen een termijn van ca. 2 jaar zal afnemen naar kwaliteitsniveau D, zie toelichting wegbeheersystematiek CROW in bijlage 2 van het Wegenbeheerprogramma 2016-2021. Omdat de hoeveelheid (m²) wegen met de classificatie D groot is, worden de aan te pakken wegen op basis van een aantal criteria gewogen geprioriteerd. Mede op basis van de opgedane ervaringen in 2019 betekent dit dat voor 2020 in totaal ruim 200.000 m² aan D-wegen kan worden aangepakt. Gerekend met de totale oppervlakte van wegen met kwaliteitsniveau D (inspectieresultaten eind 2019), betekent dit dat ca. 26% van de oppervlakte van wegen met kwaliteitsniveau D kan worden aangepakt. Ten opzichte van de oppervlakte van het totale areaal resulteert dat in een (theoretische) verbetering van 2,94%. Afhankelijk van de achteruitgang van de wegen gedurende het jaar 2020 (van C naar D) is de verwachting dat het percentage daarmee voor 2020 binnen de doelstelling van maximaal 15% D per gemeente blijft.

Norm classificatie (CROW)	Oppervlakte 2019	Percentage inspectie-resultaten 2019	Oppervlakte 2020	Prognose (theoretische) percentage 2020
A+	1.325.019	19,50%	1.525.019	22,44%
A	1.033.792	15,21%	1.033.792	15,21%
B	3.263.760	48,03%	3.263.760	48,03%
C	392.977	5,78%	392.977	5,78%
D	779.806	11,48%	579.806	8,53%
	6.795.354		6.795.354	

- Klein onderhoud

Omdat het groot onderhoud nog achterloopt is het noodzakelijk, om de wegen veilig en bereikbaar te houden, ook plaatselijk klein-/storingsonderhoud uit te voeren. Met dit onderhoud is het mogelijk groot onderhoud uit te stellen, maar ook om plaatselijke, incidentele verstoringen als verzakkingen en beschadigingen te herstellen. Met de beschikbare middelen (ruim € 900.000) kan in 2020 naar verwachting bijna 9.000 m² worden aangepakt.

- *Wegbermen*

Mede als gevolg van intensief gebruik van de bermen (al dan niet in combinatie met een mindere bodemkwaliteit) kan het noodzakelijk zijn bermverharding toe te passen.

In de loop der jaren heeft dit geleid tot een breed scala aan toegepaste materialen. Met name het aanvullen van los materiaal is niet duurzaam en vraagt om een grote inzet.

Met de, mede via Huis-op-Orde beschikbaar gestelde middelen worden, veelal in combinatie met het groot onderhoud aan de weg, ook wegbermen duurzaam (her-)ingericht.

In 2020 wordt ca. 28 km. aan wegberm aangepakt.

Onderhoud aan kunstwerken

Vanuit de beschikbare inspecties van de kunstwerken is naar voren gekomen dat de fietsbrug over het Zuiderdiep op de Mr. Snijderweg (Stellendam) aan groot onderhoud toe is. Zodoende is deze opgenomen in de programmering voor 2020. Van kunstwerken in/onder de wegen is overigens in veel gevallen niet geheel duidelijk voor welk programma dit kunstwerk ten dienste staat. Dat betekent ook dat in de regel de onderhoudskosten vooralsnog voor rekening van het programma wegen komen en ook via dit programma worden uitgevoerd.

Onderhoud aan groen

- *Bomen*

In de afgelopen jaren is op boomonderhoud een achterstand ontstaan die tot potentieel gevaarlijke situaties kan leiden. Als bomen niet tijdig worden gesnoeid, kan er dood hout uitvallen of de boom kan zelfs omwaaien als deze niet fysiek gezond is. 3- jaarlijks wordt de staat van alle bomen geïnventariseerd d.m.v. een zgn. boomveiligheidsinspectie. Op korte termijn dient de achterstand weggewerkt te worden. Dit wordt mede op basis van de via Huis-op-Orde gegenereerde middelen in 2020 uitgevoerd. Verder wordt voor de middellange termijn een nieuw MJOP (Meerjarig onderhoudsplan) opgesteld, de impact hiervan wordt vanaf 2021 geëffectueerd.

- *Maaien*

Bij WSHD is sprake van 'bestendig beheer en onderhoud' als het gaat om het maaien van de wegbermen. Zo wordt het verkeersveiligheidsmaaien (ca. 1,5m. langs de rijbaan) al jaren meerdere malen per jaar gemaaid. Daarnaast wordt voor wat betreft de overige wegbermen beoordeeld of dit ecologisch kan worden uitgevoerd (maaien en afvoeren). Vooralsnog is, met de beschikbare middelen, een percentage ecologisch beheerde bermen bereikt van ruim 30%.

Onderhoud aan openbare verlichting en verkeersregelinstallaties

De technische levensduur van zowel de masten als de armaturen bepaalt veelal de noodzaak tot vervangen van de openbare verlichting. Op basis hiervan is in 2014 een vervangingsprogramma opgesteld. Jaarlijks wordt een deel van de lichtmasten (geprioriteerd naar materiaal en locatie) vervangen. Waar mogelijk wordt bij vervanging LED-verlichting toegepast, dit heeft gezien het duurzaamheidskarakter natuurlijk de voorkeur.

Ook een tweetal verkeersregelinstallaties (Hoekseweg – Strijen en Gebroken Meeldijk – Barendrecht) zijn aan het einde van de technische levensduur. Voor deze installaties geldt overigens nog dat in overleg met de betrokken gemeenten, wordt bekeken of vervanging noodzakelijk is of andere passende maatregelen mogelijk zijn.

Risico's

Risico's ten aanzien van de realisatie van het onderhoud betreffen voornamelijk de interne capaciteit, de vrije ruimte in de lopende onderhoudscontracten en de beschikbare capaciteit bij deze (gecontracteerde) aannemers. Ook kan de actuele staat van de weg slechter zijn dan in de ramingen is opgenomen wat kan leiden tot hogere kosten. Tot slot kan langdurig en onverwacht slecht weer leiden tot een verminderde realisatiegraad. Ten aanzien van de interne capaciteit is extra budget opgenomen als beheersmaatregel op dit risico. De overige risico's worden momenteel als laag ingeschat.

5.6 Vernieuwen van assets

In deze paragraaf wordt op hoofdlijnen aangegeven welke activiteiten voor de wegen in 2020 plaatsvinden op het vlak vernieuwen van assets. Vernieuwen binnen het programma Wegen betekent in de regel eigenlijk het wijzigen van de functie. Daarbij valt te denken aan het aanpassen van de categorisering maar ook het toepassen van maatregelen ter verbetering van de verkeersveiligheid. Conform de spelregels van de begroting is een deel van deze activiteiten die hiermee verband houden terug te vinden in de exploitatie begroting en een ander deel in de investeringsbegroting.

Vernieuwen	Budget	Opmerking
Aanleg, verw. Ed wegen, bermen en bermst.	10.000	
Wegenverkeersveiligheid	420.000	
Huis op orde		
Duurzaam veilig, gebiedsgerichte aanpak, etc.	1.000.000	Combineren met groot onderhoud
Totaal	1.430.000	

Trajectaanpak

Om de wegen in te richten conform de vastgestelde categorisering zijn middelen beschikbaar om, gecombineerd met groot onderhoud, de wegen aan te passen. Gelet op de toegenomen middelen voor het groot onderhoud is ook een versnelling (ten opzichte van het Wegenbeheerprogramma) voorzien van de trajectaanpak. In 2020 wordt van een aantal wegen de weginrichting conform de Basiskennmerken Wegontwerp (CROW) aangepast.

Gebiedsgerichte aanpak

In aanvulling op de hiervoor genoemde trajectaanpak kan het ook voorkomen dat plaatselijk (op kruispuntniveau) aanpassingen ter verbetering van de verkeersveiligheid gewenst zijn. Ook deze werkzaamheden worden veelal gecombineerd met het uit te voeren groot onderhoud.

Fietsroutenetwerk

Regionaal worden fietsroutenetwerken opgesteld. Als wegbeheerder heeft WSHD de zorgplicht specifiek voor fietsers de verkeersveiligheid en bereikbaarheid van deze zwakkere verkeersdeelnemers te borgen.

In het netwerk in de Hoeksche Waard ontbreekt momenteel een (vrij liggende) fietsvoorziening langs de Reedijk (Heinenoord), zodoende is hiervoor een opgave geprogrammeerd voor 2020. Daarnaast werkt de provincie aan de aanpak van de kruising N217 – Polderweg. Als aansluitende wegbeheerder wordt het waterschap geacht bij te dragen aan deze aanpak.

Risico's

De risico's ten aanzien van de realisatie van de vernieuwingsopgaven betreft voornamelijk de interne (voorbereidings- en uitwerken) capaciteit en de mate van samenloop met de onderhoudsopgaven. De belangrijkste beheersmaatregelen hierop zijn een goed overzicht van alle activiteiten en een juiste prioritering alsook de mogelijkheid om bepaalde activiteiten uit te besteden.

5.7 Organiseren

In deze paragraaf wordt op hoofdlijnen aangegeven welke activiteiten voor de wegen in 2020 plaatsvinden op het vlak van organiseren. Organiseren binnen het programma Wegen betekent feitelijk de bemensing van WSHD op tactisch en operationeel niveau die de wegentaak mogelijk

maken. In het bijzonder wordt vanuit HoO de doorontwikkeling assetmanagement (specifiek voor wegen) alsook de tijdelijke personele consequenties geduïd.

Organiseren	Budget	Opmerking
Doorontwikkelen assetmanagement	€ 200.000	
Personele consequenties HoO	€ 200.000	

Doorontwikkeling Assetmanagement

Binnen de hele organisatie zal er verder worden gewerkt aan de doorontwikkeling van assetmanagement. Specifiek binnen het programma Wegen gaat het om de verdere ontwikkeling van risico gestuurd beheer en onderhoud. Omdat deze ontwikkeling voor tijdelijke extra belasting zorgt is ervoor gekozen om de extra benodigde capaciteit, specifiek voor Wegen, in te huren.

Opstellen beleidskaders

Door wijzigingen in doelen, wet- & regelgeving of andere (bestuurlijke) keuzes moeten kaders, procedures en werkinstructies constant worden geëvalueerd en bijgesteld. Denk hierbij o.a. aan het groenbeleidsplan, de aanvullingswet geluid, het SPV, etc. De organisatie staat gesteld om tijdig op de veranderingen uit de omgeving in te spelen.

Bestuurlijke vragen

De inhoud van het programma Wegen en Groen sluit aan bij een brede maatschappelijke interesse voor deze onderwerpen. Dit resulteert ook op bestuurlijk niveau voor veel vragen. De organisatie staat gesteld om deze vragen inhoudelijk goed en tijdig te beantwoorden teneinde het bestuur hier goed mee te bedienen.

Personele consequenties HoO

De opgave HoO genereert voor de organisatie een aanvullende hoeveelheid werk. Omdat het echter het wegwerken van een aantal achterstanden betreft is dit, in ieder geval voor het programma Wegen, voornamelijk 'meer van hetzelfde' (asfaltonderhoud uit te voeren door aannemers) en daarom is niet ingezet op structurele verhoging van de bezetting. Om de extra workload weggezet te krijgen is ervoor gekozen om de extra benodigde capaciteit in te huren, temeer omdat HoO van tijdelijke aard is. Denk hierbij vooral aan rollen bij BO; werkvoorbereiding, directievoering en toezicht op het werk.

Risico's

De risico's op het goed organiseren zitten voornamelijk in de interne capaciteit en de beschikbare tijd en kennis. Als beheersmaatregel is extra geld opgenomen om aanvullende capaciteit en/of kennis aan te wenden.

6 Bestuur en organisatie

6.1 Overzicht

In de Programmabegroting 2020 zijn de exploitatie-budgetten voor het programma Bestuur en Organisatie als volgt samengevat:

	Bestuur en Organisatie
Bestuur	11.180.000
Externe communicatie	1.940.000
Regulering	9.050.000
Calamiteiten organisatie	1.140.000
Bedrijfsvoering	4.550.000
Totaal	27.860.000

De exploitatie-budgetten van deze vijf onderdelen worden in de volgende paragrafen verder uitgewerkt. In de laatste paragraaf wordt nog nader ingegaan op de investeringen, die in dit programma zijn opgenomen.

6.2 Bestuur

Vanuit het onderdeel Bestuur staat de verdere uitwerking van het Bestuursprogramma 2019-2023 centraal in het Uitvoeringsprogramma 2020. De bestuurlijke behandeling van de verschillende onderwerpen in het Bestuursprogramma zal via het BOB-model uiteenlopen van informatieve, beeldvormende bijeenkomsten en werkateliers, via oordeelsvormende commissie-besprekingen tot besluitvormende VV-vergaderingen. De specifieke uitwerking wordt vanuit de ambtelijke organisatie voorbereid en in overleg met het Bestuur vorm gegeven.

Een belangrijk deel van de kosten zijn voor de directe kosten voor de bestuurlijke bijeenkomsten en de doorberekening van de ambtelijke ondersteuning.

Daarnaast zijn in dit onderdeel ook de budgetten opgenomen voor de activiteiten rond de BIO/AVG, een nieuwe opzet voor I-babs, het buitenlandbeleid en de verkiezingen. In het kader van 'Huis op Orde' zijn in dit onderdeel ook de 2^e orde effecten opgenomen. Hieronder vallen de extra kosten voor werving en selectie, de extra huisvestingskosten, digitalisering, etc.

In het onderdeel Bestuur zit ook het eigendommenbeheer, waarbij de aanpak van het oneigenlijk grondgebruik als speerpunt in deze bestuursperiode is opgenomen. Vanwege de reguliere huur- en pacht-inkomsten en de grondverkoop levert deze activiteit een baat op.

De maatschappelijke effecten van het onderdeel Bestuur zijn gericht op een betrouwbare, doelmatige overheid, die op basis van een algemene belangenafweging de kerntaken rechtmatig uitvoert.

De verschillende activiteiten zijn in onderstaande tabel gebudgetteerd op basis van kengetallen en ramingen. De onzekerheden en risico's zijn niet groter dan in voorgaande jaren.

Onderwerp	Saldo
kosten Bestuur	8.200.000
Bestuurlijke ambities/ Huis op Orde	2.980.000
Totaal	11.180.000

6.3 Externe Communicatie

De externe communicatie vormt een belangrijk instrument voor het uitdragen van de speerpunten uit het Bestuursprogramma 2019-2023. Vooral voor het verbeteren van de externe samenwerking is de externe communicatie van belang, waarbij in de Programmabegroting al de verschillende activiteiten zijn genoemd. Hiertoe behoren het verder ontwikkelen van de website, het uitbouwen van het gebruik van social media, de doorontwikkeling van het educatie- en arbeidsmarktbeleid, etc.

De maatschappelijke effecten van het onderdeel Communicatie zijn gericht op het verbeteren van de bekendheid met en het image van het waterschap. De daarbij horende activiteiten zijn in onderstaande tabel gebudgetteerd op basis van kengetallen en ramingen. De onzekerheden en risico's zijn niet groter dan in voorgaande jaren.

Onderwerp	Saldo
Kosten externe communicatie	1.940.000
Totaal	1.940.000

6.4 Regulering

Voor de regulering (ofwel Vergunningverlening – Toezicht – Handhaving (VTH)) vormt de overgang naar de Omgevingswet een belangrijk speerpunt in 2020. Een efficiënte regelgeving en procedures en de nauwe samenwerking met omgevingsdiensten, gemeenten en Rijkswaterstaat bevordert de juridische kwaliteitszorg. Een speerpunt vormt de invoering van de Omgevingswet (o.a. het opstellen van de Waterschapsverordening).

Het focus ligt niet alleen op het tijdig afhandelen van vergunningaanvragen en meldingen. Zeker in het kader van 'één overheid' is een meerjarige transformatie nodig, waarbij de voortgang en het succes mede afhankelijk is van de ontwikkelingen bij de interne en externe partners en de voortgang van de digitale transformatie.

In 2020 zal de integratie van de afdelingen Vergunningverlening en Handhaving moeten leiden tot het voldoen aan de vastgestelde kwaliteitscriteria. Daartoe wordt door de Zuid-Hollandse waterschappen gezamenlijk gewerkt aan een verbeterplan.

Vanuit de leges en doorberekende kosten voor adviezen bij vergunningaanvragen is een kleine baat in de begroting opgenomen.

De maatschappelijke effecten van het onderdeel Bestuur zijn gericht op een betrouwbare, doelmatige overheid, die op basis van een algemene belangenafweging de kerntaken rechtmatig uitvoert.

De verschillende activiteiten zijn in onderstaande tabel gebudgetteerd op basis van kengetallen en ramingen. De onzekerheden en risico's zijn niet groter dan in voorgaande jaren.

Onderwerp	Lasten
Keurkwartet / Omgevingswet	2.040.000
Vergunningverlening	3.410.000
Toezicht en Handhaving	3.600.000
Totaal	9.050.000

6.5 Calamiteitenorganisatie

De calamiteitenorganisatie is gericht op de uitvoering van de waterschapstaken onder bijzondere omstandigheden. Daaronder valt niet alleen het opstellen en actueel houden van een calamiteitenplan en de diverse calamiteitenbestrijdingsplannen. Ook het opleiden, trainen en oefenen van de organisatie vormt een continu aandachtsveld voor de calamiteitenzorg.

De maatschappelijke effecten van de calamiteitenzorg is gericht op de uitvoering van de waterschapstaken onder bijzondere omstandigheden. De activiteiten zijn in onderstaande tabel gebudgetteerd op basis van kengetallen en ramingen. De onzekerheden en risico's zijn niet groter dan in voorgaande jaren.

Onderwerp	Saldo
Actualiseren Calamiteitenplan c.a.	110.000
Opleiden trainen oefenen	340.000
Overhead	690.000
Totaal	1.140.000

6.6 Bedrijfsvoering

Binnen het onderdeel Bedrijfsvoering vallen de kosten voor de organisatieontwikkeling, de algemene opleidingskosten, de kosten voor huisvesting, faciliteiten, etc. Een deel van de kosten worden direct doorberekend aan de afzonderlijke taken, zodat het uiteindelijke saldo van dit onderdeel beperkt is.

Aangezien het onderdeel Bedrijfsvoering faciliterend is voor alle directe waterschapstaken, dienen de maatschappelijke effecten ook afgeleid te worden van de ondersteuning aan de eerder beschreven waterschapstaken.

De verschillende activiteiten zijn in onderstaande tabel gebudgetteerd op basis van kengetallen en ramingen. De onzekerheden en risico's zijn niet groter dan in voorgaande jaren.

Onderwerp	Saldo
Kosten Bedrijfsvoering	4.550.000
Totaal	4.550.000

6.7 Investerings

Vanuit de potentiële en geplande investeringen zijn een aantal investeringen voor de automatisering in dit programma opgenomen. Hieronder vallen investeringen voor de modernisering van de digitale werkomgeving en het 2^e deel van de vervanging van het rekencentrum. Ook zijn reguliere investeringen voorzien voor de aanpassing/vervanging van technische installaties en meubilair en civiel en cultuurtechnisch onderhoud.

Daarnaast is het investeringsproject 'fysieke toegangsbeveiliging' in de Programmabegroting opgenomen om een belangrijke stap te zetten op weg naar de 'veiligheids'ambitie (veiligheidstrede 3 in 2023). Op basis van de rapporten van IV-Infra en BMC worden de toegang tot ruimtes, waarin installaties staan, de toegang tot objecten en de toegang tot onze terreinen aangepakt. Dit heeft in 2019 geleid tot de keuze om een apart investeringsproject te starten.

Aanvankelijk was de financiële omvang van het project geraamd op € 6 miljoen en de planning gericht op realisatie in 2020. Inmiddels is duidelijk dat het project over meerdere jaarschijven uitgevoerd gaat worden, waarvan op basis van de huidige planning voor de jaarschijf 2020 1 miljoen euro wordt vrijgevraagd, 3 miljoen euro in 2021 en de resterende 2 miljoen euro voor 2022.

7 Baseline investeringen

Naar aanleiding van het amendement Sas/Fröling bij de begroting 2020 is bij het uitwerken van het uitvoeringsprogramma gekeken naar de haalbaarheid en de maakbaarheid van de investeringen zoals opgenomen voor de jaarschijf 2020. Hierbij is gekeken naar jaar van aanvang/realisatie, investeringsbedrag, en uitgaven binnen jaarschijf 2020. Dit heeft geleid tot aanpassingen in de investeringen binnen de verschillende programma's. Deze wijzigingen zijn weergegeven in de tabel in bijlage 3. Hieronder wordt een onderbouwing gegeven van de voorgestelde wijzigingen

Voor alle programma's geldt:

- De planning van een deel van de investeringen is afhankelijk van derden. Dit geldt zowel voor de investeringen waarvoor WSHD een bijdrage levert aan derden als investeringen die op verzoek van derden moet worden uitgevoerd.
- Vanwege scherpere ramingen (voortschrijdend inzicht) zijn kredieten bijgesteld zowel naar boven als beneden.
- Uitgaven jaarschijf 2020 zijn bijgesteld n.a.v. concretere planningen (voortschrijdend inzicht) en inzicht in betaaltermijnen n.a.v. gekozen contractvorm.

Voor de Watersystemen geldt:

- Uitvoerbaarheid projecten in het geding vanwege omgevingsfactoren (zoals grondaankoop) waar door uitvoering langer duurt dan gepland of scope gewijzigd dient te worden.

Voor de Waterketen geldt:

- Door de programmabrede opgave (staat van de assets en organisatie) in de Waterketen is de doorlooptijd van sommige projecten langer dan voorzien of worden later opgestart dan gepland. Dit wordt veroorzaakt doordat storingen impact hebben op de geplande werkzaamheden van projecten. Maar ook dat de personele capaciteit niet toereikend was en is om de benodigde werkzaamheden uit te voeren.
- Diverse projecten die op 1 zuivering geprogrammeerd staan die niet tegelijkertijd uitgevoerd kunnen worden, vanwege ruimtegebrek en het moeten blijven garanderen van de zuiveringsprestaties. Hierdoor vertraagt een aantal projecten.
- De programmering van een aantal investeringen is afhankelijk van de uitkomsten van een studie naar de slibstrategie WSHD, zodat er geen desinvestering wordt gedaan. Of de benodigde visie op de Technische Automatisering die eerst opgesteld moet worden, alvorens de investering voorbereid kan worden.
- Extra benodigde grondonderzoeken naar de vervuiling voordat de aankoop van een perceel op Sluisjesdijk mogelijk is en de daarbij horende investeringen later opgestart kunnen worden.
- Om tot een goede afronding en projectafsluiting van de werkzaamheden vanuit Huis op orde te komen, is de doorlooptijd verlengd met 1 jaar.

Bijlage 1 – De maatschappelijke effecten

Programma	Lange termijn doel	DPP_nr	Doel planperiode	Onderzoeken	Programmeren	Procesvoeren	Onderhouden	Vernieuwen	Amoveren	Organiseren
Waterveiligheid	De waterkeringen zijn op orde volgens geldende normen, zodat de kans op een overstroming beperkt is	DPP_001	Door het uitoefenen van invloed op derden zijn normen van waterkeringen realistisch en uitvoerbaar.			X				
		DPP_002	Door het uitoefenen van invloed op derden is het nieuwe toetsinstrumentarium realistisch en bruikbaar.			X				
		DPP_003	De vierde toetsronde van de primaire waterkeringen is voor 75% afgerond.							
		DPP_004	De tweede volledige toetsing van de in 2014 genormeerde regionale waterkeringen is voor 75% afgerond.							
		DPP_005	In 2017 zijn alle projecten uit HWBP-2 conform planning uitgevoerd.							
		DPP_006	De geprogrammeerde projecten uit het (nieuwe) HWBP zijn conform planning in uitvoering.		X			X		
		DPP_007	Alle afgekeurde primaire waterkeringen zijn binnen 1 jaar aangemeld bij het (voortrollend) HWBP.	X	X					
		DPP_008	In 2020 voldoen alle in 2013 afgekeurde regionale waterkeringen aan de nu geldende norm.		X			X		
		DPP_009	Alle afgekeurde regionale waterkeringen zijn binnen 1 jaar opgenomen in het verbeterprogramma van het waterschap.	X	X					
		DPP_010	Er wordt voldaan aan de wettelijke zorgplicht voor het beheer en onderhoud van de primaire en regionale waterkeringen.			X	X			
		DPP_011	Het risicogestuurd objectenmanagement bij waterveiligheid is volledig geïmplementeerd.			X				
	De ruimtelijke inrichting draagt bij aan het beperken van de gevolgen van een	DPP_012	In 2017 heeft het waterschap een visie ontwikkeld op zijn rol in laag 2 van de meerlaagse veiligheid.							
	De crisisbeheersing voorkomt of beperkt de gevolgen van een overstroming	DPP_013	De dijkbewakingsorganisatie is volledig bezet, opgeleid en getraind.			X				
		DPP_014	Bij gemeenten en veiligheidsregio's is kennis en expertise ingebracht bij het opstellen en borgen van evacuatiestrategieën.			X				

Programma	Lange termijn doel	DPP_nr	Doel planperiode	Onderzoeken	Programmeren	Procesvoeren	Onderhouden	Vernieuwen	Amoveren	Organiseren
Voldoende water	Het watersysteem is ingericht volgens geldende ontwerpeisen en functioneert optimaal	DPP_015	In 2017 zijn de ontwerpeisen voor het watersysteem geëvalueerd en geactualiseerd.							
		DPP_016	Objecten in hoofdwatgangen zijn geïnventariseerd en opgenomen in het beheerregister.				x			
		DPP_017	In 2017 zijn de prioritaire knelpunten uit het (u)WBP opgelost.							
		DPP_018	Nieuwe prioritaire knelpunten zijn binnen 3 jaar opgelost.							
		DPP_019	Het risicogestuurd objectenmanagement bij voldoende water is volledig geïmplementeerd.				x			
	Het watersysteem is robuust en toekomstbestendig zodat (negatieve) effecten van klimaatverandering worden voorkomen	DPP_020	Voor gebieden waar invulling van de wateropgave maatschappelijk niet verantwoord is wordt aan de provincie voorgesteld een gebiedsgerichte normering toe te passen.		x					
		DPP_021	Door het uitoefenen van invloed op derden houden zij in hun ontwerpeisen voor werken rekening met de effecten van klimaatverandering.	x	x					
		DPP_022	De regionale watersysteembeoordeling is geactualiseerd.							
		DPP_023	In 2017 is de wateropgave in landelijk gebied volledig gerealiseerd (op basis van het huidige klimaat).	x						
		DPP_024	In 2017 is de wateropgave in stedelijk gebied gereduceerd tot 202.000 m3 en in 2021 tot 101.000 m3 (op basis van het huidige klimaat).	x	x			x		
		DPP_025	In stedelijk gebied dat "op slot gaat" of waar het maatschappelijk verantwoord is wordt de wateropgave ingevuld rekening houdend met klimaatverandering (2030/2050).	x	x			x		
		DPP_026	De zoetwatermaatregelen uit het Deltaprogramma zijn conform planning uitgevoerd.							
		DPP_027	Bij alle te vernieuwen objecten (of levensduurverlenging) worden in de toekomst te verwachten veranderingen meegewogen in het ontwerp.	x	x		x	x		
		DPP_028	In situaties of gebieden waar sprake is van overcapaciteit wordt deze capaciteit behouden.	x	x			x		
	Er is voldoende (zoet) water beschikbaar om de gebruiksfuncties zo goed mogelijk te faciliteren	DPP_029	Door het uitoefenen van invloed op derden zijn normen en kaders voor het bepalen van het (regionale) voorzieningenniveau realistisch en bruikbaar.							
		DPP_030	Het regionale voorzieningenniveau voor zoetwater is vastgelegd.							
		DPP_031	Elke 2 jaar is gerapporteerd over het peilbeheer en de zoetwatervoorziening.			x				
		DPP_032	Voor 80% van het beheersgebied geldt een actueel peilbesluit volgens de GGOR-systematiek.			x				
		DPP_033	In overleg met de natuurbeheerders zijn de waterstaatkundige functies voor natuurgebieden verkend.	x						
		DPP_034	Er wordt voldaan aan de zorgplicht voor het peilbeheer.			x				

Programma	Lange termijn doel	DPP_nr	Doel planperiode	Onderzoeken	Programmeren	Procesvoeren	Onderhouden	Vernieuwen	Amoveren	Organiseren
Schoon water	Het watersysteem is ecologisch gezond volgens geldende ecologische en chemische normen	DPP_035	Door het uitoefenen van invloed op derden zijn de doelen voor de KRW-waterlichamen realistisch en haalbaar.	x						
		DPP_036	In het overig water is STOWA-klasse III (of een gelijkwaardig, meer op de KRW geënt toetsingskader) het basiskwaliteitsniveau.							
		DPP_037	Om eigen, landelijke en Europese rapportages te kunnen opstellen is tijdig bijgedragen aan het landelijke KRW-monitoringsprogramma.	x	x					
		DPP_038	Jaarlijks wordt met behulp van het eigen beoordelingssysteem gerapporteerd over de voortgang van het KRW-doelbereik.			x				
		DPP_039	Elke 2 jaar is gerapporteerd over de algehele toestand van de waterkwaliteit en de trendmatige ontwikkeling daarvan.			x				
		DPP_040	Het meetnet is geëvalueerd.	x						
		DPP_041	Om de gestelde doelen in de KRW-waterlichamen te bereiken - bij voorkeur in 2021 (doch uiterlijk in 2027) én uitsluitend voor dat gedeelte waarvoor het waterschap zelf verantwoordelijk is - zijn de maatregelen uit SGBP-1 en SGBP-2 in 2021 uitgevoerd.	x	x		x	x		
		DPP_042	Van alle overige wateren voldoet 60% aan STOWA-klasse III.							
		DPP_017	In 2017 zijn de prioritaire knelpunten uit het (u)WBP opgelost.							
		DPP_018	Nieuwe prioritaire knelpunten zijn binnen 3 jaar opgelost.							
		DPP_045	Er wordt voldaan aan de wettelijke zorgplicht voor het watersysteem.			x	x			
		DPP_046	Het risicogestuurd objectenmanagement bij schoon water is volledig geïmplementeerd.		x		x			
	Het watersysteem is robuust en toekomstbestendig zodat (negatieve) effecten van klimaatverandering worden voorkomen	DPP_047	Bij de evaluatie en actualisatie van de ontwerpbeelden voor het watersysteem is rekening gehouden met klimaat effecten op waterkwaliteit en ecologie.	x						
		DPP_048	Door het uitoefenen van invloed op derden houden zij in hun ontwerpbeelden voor werken rekening met effecten van klimaatverandering op de waterkwaliteit.	x	x					
		DPP_049	In 2020 zijn de effecten van klimaatverandering op waterkwaliteit en ecologie berekend of ingeschat.							
		DPP_050	In 2020 zijn de oplossingsrichtingen om negatieve effecten van klimaatverandering op waterkwaliteit en ecologie te voorkomen verkend.	x						
	Er is water van voldoende kwaliteit beschikbaar om de gebruiksfuncties zo goed mogelijk te faciliteren	DPP_052	In 2017 is de ruimtelijke vertaling van de normering en toepassing voor de verschillende gebruiksfuncties gereed (functiefaciliteringskaart).							
		DPP_030	Het regionale voorzieningenniveau voor zoetwater is vastgelegd.							
		DPP_054	Zwemwaterprofielen zijn elke 4 jaar opnieuw vastgesteld conform landelijke richtlijnen.	x						
		DPP_039	Elke 2 jaar is gerapporteerd over de algehele toestand van de waterkwaliteit en de trendmatige ontwikkeling daarvan.			x				
		DPP_056	De kwaliteit van de zwemwateren is minimaal "aanvaardbaar".			x				
		DPP_057	In overleg met de natuurbeheerders zijn de waterkwaliteitsdoelen voor natuurgebieden verkend.	x						
		DPP_058	De match tussen de normering voor de functie en de actuele meetwaarde is verbeterd.							

Programma	Lange termijn doel	DPP_nr	Doel planperiode	Onderzoeken	Programmeren	Procesvoeren	Onderhouden	Vernieuwen	Amoveren	Organiseren
Waterketen	Zuiveringstechnische werken worden doelmatig gebouwd, beheerd en onderhouden	DPP_060	Door het uitoefenen van invloed op derden is de normering voor de rwzi's realistisch en haalbaar.			X				
		DPP_061	Met alle gemeenten zijn actuele afnameverplichtingen en afspraken over de samenstelling van het afvalwater bestuurlijk vastgesteld.			X				
		DPP_062	In ten minste 98% van de gevallen wordt voldaan aan de gestelde lozingseisen voor de rwzi's.	X	X	X	X	X		
			Voldaan aan afnameverplichting	X	X	X	X	X		
			Zuiveringsrendement (N) stikstof	X	X	X	X	X		
			Zuiveringsrendement (P) fosfaat	X	X	X	X	X		
		DPP_063	Voor ten minste 50% van de zuiveringskringen zijn Asset Lifecycle Management (ALM) studies uitgevoerd om de investeringsagenda voor deze assets na 2021 te bepalen.	X	X					
		DPP_068	Van het binnenkomende fosfaat wordt 75% teruggewonnen. *							
		DPP_064	De mogelijkheden voor de terugwinning van grondstoffen zijn onderzocht.	X						
		DPP_065	Het aantal liter water per i.e. per dag is afgenomen van 285 naar 250. *							
		DPP_066	Conform MJA-3 is de energie-efficiëntie ten opzichte van 2008 ten minste 26% verbeterd.	X	X	X	X	X		
		DPP_067	De eigen energieproductie voorziet voor 40% in de eigen energiebehoefte.			X	X	X		
		DPP_069	Het risicogestuurd objectenmanagement is verder geoptimaliseerd zodat de beschikbaarheid van de objecten 98% is.		X		X	X		
	Bij inzameling, transport en zuivering wordt de impact waar nodig gereduceerd	DPP_070	De rwzi's en de riooloverstorten vormen geen belemmering voor de waterkwaliteit (zwemwater, KRW-waterlichamen en prioritaire knelpunten).			X	X	X		
		DPP_072	95% van de lozingen veroorzaakt geen knelpunt in de watersysteemtoetsing.			X	X	X		
	De totale (afval)waterketen wordt beheerd als ware er sprake van één systeem en één organisatie	DPP_071	In 2020 wordt binnen het programma Zuiveren € 5,2 miljoen per jaar bespaard.		X	X	X	X		
		DPP_073	In 2020 wordt door betere samenwerking met gemeenten € 7,2 miljoen per jaar bespaard. *							
		DPP_074	In 2020 besparen gemeenten € 7,2 miljoen in het gemeentelijk domein. *							
		DPP_075	In 2016 zijn alle vitale posities in de afvalwaterketen in beeld en in 2019 is (personeels)beleid geformuleerd om deze posities ook in de toekomst te kunnen invullen.	X	X	X	X	X	X	

Programma	Lange termijn doel	DPP nr	Doel planperiode	Onderzoeken	Programmeren	Procesvoeren	Onderhouden	Vernieuwen	Amoveren	Organiseren
Wegen	Het waterschap treedt adequaat op bij dreiging van of bij acuut gevaar voor wegen in zijn beheer		Het Incidentbestrijdingsplan Wegen is elke 4 jaar herzien.			x				
	Bij ruimtelijke ontwikkelingen zijn de waterschapstaken (mede)sturend	DPP_093	In het kader van het watertoetsproces is tevens geadviseerd over aspecten ten aanzien van de wegentaak.		x					
	De aanpak van de verkeersveiligheid zorgt voor een reductie van het aantal verkeersdoden en ernstige verkeersgewonden naar	DPP_076	Door het uitoefenen van invloed op derden zijn (beleids)kaders voor de verkeersveiligheid realistisch en uitvoerbaar.							
		DPP_077	Elk jaar is gerapporteerd over de verkeersveiligheid van het wegennet en de trendmatige ontwikkeling daarvan.							x
		DPP_078	In 2017 zijn nut en noodzaak van een eigen, aanvullende verkeersveiligheidsanalyse onderzocht.							x
		DPP_079	Het aantal verkeersdoden en ernstige verkeersgewonden is t.o.v. 2005 met ten minste		x					x
		DPP_080	Het % wegen dat is ingericht conform de Basiskennmerken wegontwerp is van 86% gestegen tot ten minste 90%.		x		x	x		
		DPP_081	Nieuwe "black spots" zijn binnen 3 jaar opgelost.		x			x		
		DPP_112	Er wordt voldaan aan de zorgplicht voor het wegenbeheer zodat de kwaliteit van de wegverharding niet leidt tot verkeersonveilige situaties.				x			
		DPP_091	Het risicogestuurd objectenmanagement bij wegen is volledig geïmplementeerd.							x
	Het wegennet is robuust en toekomstbestendig zodat het gebied optimaal ontsloten is en de mobiliteitsvraag van de gebruiksfuncties zo goed mogelijk gefaciliteerd is	DPP_082	Door het uitoefenen van invloed op derden zijn (beleids)kaders voor de bereikbaarheid realistisch en uitvoerbaar.							
		DPP_083	De categorisering van de wegen is elke 5 jaar herzien.		x					
		DPP_084	Elk jaar is gerapporteerd over de verkeersintensiteit van het wegennet en de trendmatige ontwikkeling daarvan.			x				
		DPP_085	In 2017 is het meetnet verkeerstellingen geëvalueerd.							
		DPP_086	In 2018 is de beschikbaarheid van de wegen in beeld.							x
		DPP_087	In 2020 zijn de effecten van de mobiliteitsontwikkeling op de doorstroming en de staat van onderhoud berekend of ingeschat.		x					
		DPP_088	Van de 46 km nog aan te passen wegen is van 12,5 km de inrichting afgestemd op de categorisering.		x		x	x		
		DPP_089	Er is bijgedragen aan optimale ketenmobiliteit door een goede verbinding van de verschillende mobiliteitsnetwerken en door een goede afstemming tussen infrastructuur en ruimtelijke ontwikkeling.		x					
		DPP_090	Er wordt voldaan aan de zorgplicht voor het wegenbeheer zodat het onderhoud aan de wegverharding de bereikbaarheid zo min mogelijk belemmert.				x			
		DPP_091	Het risicogestuurd objectenmanagement bij wegen is volledig geïmplementeerd.							x

Bijlage 2 - Risicomatrix Waterketen

Onderstaand de Bedrijfswaarden (risico) Matrix Waterketen zoals vastgesteld in het Strategisch Onderhoudsplan (SOP) door de VV januari 2019.

KANS

Bedrijfswaarden Matrix Waterketen						Zeer vaak < 1 Maand	vaak 1 Maand < X < 1 Jaar	Aanzienlijk 1 Jaar < X < 5 Jaar	Beperkt 5 Jaar < X < 15 Jaar	Zelden 15 Jaar < X < 50 Jaar	Onwaar- schijnlijk > 50 Jaar
KPI		Ernst en gevolgen	Onverwachte uitgave	Ernst en negatieve aandacht	Ernst en slachtoffers	a	b	c	d	e	f
EFFECT	Extreem	5	Rechtszaak	> 1.000.000	(Inter-)nationale commotie	Dodelijke slachtoffers					
	Fors	4	Boete Nationale of Lokale Overheid	100.000 - 1.000.000	Regionale commotie	Zwaar / blijvend letsel					
	Significant	3	Waarschuwing of Interne boete im vergunning overschrijding	50.000 - 100.000	Lokale commotie / commissievragen	Letsel met verzuim					
	Beperkt	2	Interne waarschuwing en informerend bestuur	10.000 - 25.000	Overlast van 1 tot 10 personen - 1 tot 10 klachten	Letsel zonder verzuim					
	Minimaal	1	Geen of minimaal effect	<= 10.000	Geen of minimaal effect - 1 klacht	Geen effect op veiligheid					

Bijlage 3 - Baseline investeringen

Zie apart PDF-bestand.